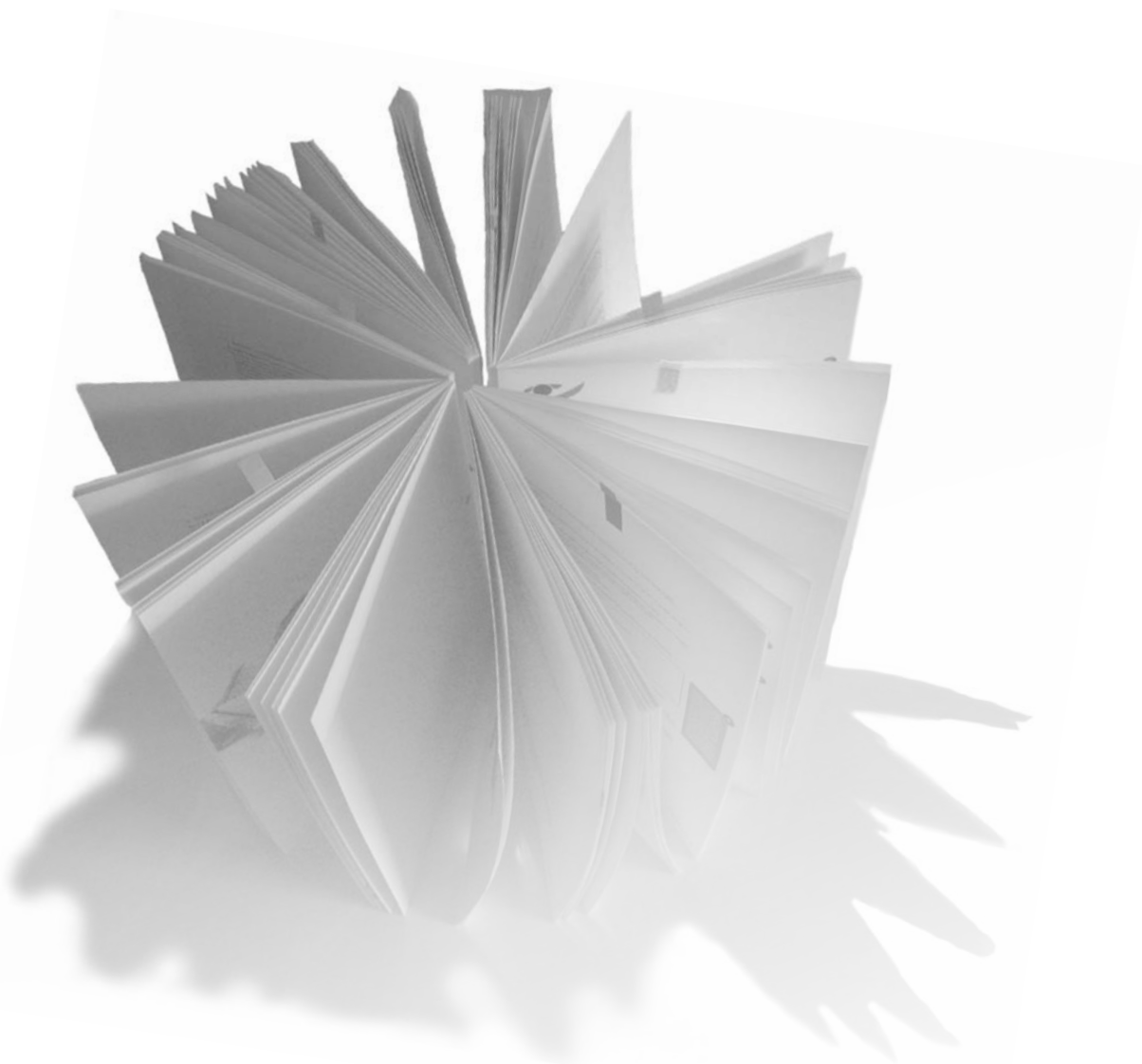

1e Deel Studies

Het Omnio-statuu

Door Martine Jetzen, attaché sociaal-inspecteur van de Administratieve
Controledienst van het RIZIV

Inhoudsopgave

1. Inleiding	345
2. Het begrip Omnio	345
a. Terminologie	345
b. Van WIGW tot Omnio: historiek en context	345
c. Voordelen en rechten die van het Omnio-statuu zijn afgeleid	347
3. Wettelijk en reglementair overzicht	349
a. De rechthebbenden op het Omnio-statuu	350
b. Inkomstenvoorwaarde met betrekking tot het Omnio-statuu	354
c. Opening en behoud van het recht op het Omnio-statuu	359
4. De toekomst van het Omnio-statuu	364
a. Impact van het nieuwe statuu	364
b. Voorstellen met betrekking tot de chronisch zieken: op naar een uniek statuu?	368
c. Het Omnio-statuu als oplossing voor de huidige socio-economische problemen	368
5. Conclusie	373

1. Inleiding

Op 1 april 2007 is de regeling van de verhoogde verzekeringstegemoetkomingen hervormd door de invoering van het Omnio-statuut omdat de wetgever het sociaal beleid wou versterken en de toegang tot de geneeskundige verzorging van andere categorieën van rechthebbenden die zich in een precaire economische toestand bevinden, wilde vergemakkelijken.

Die hervorming ging gepaard met de uitbreiding van het recht van de rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming tot de echtgeno(o)t(e) of de levenspartner alsook tot de personen die zij ten laste hebben om een incoherentie in de regelgeving op te lossen waarbij werd bepaald dat de inkomsten van die personen in aanmerking werden genomen om de gezinsinkomsten te berekenen maar het statuut alleen aan de gerechtigde en zijn personen ten laste werden toegekend.

Het doel van deze studie is een overzicht te geven van de geldende reglementering en ook van de problematiek hierrond en de verschillende ontwikkelingen in de huidige socio-politieke context toe te lichten.

2. Het begrip Omnio

a. Terminologie

De term Omnio is strikt genomen afkomstig van het Latijnse woord *omnes* wat *alle mensen, iedereen* betekent.¹

Naar analogie hiermee is het Omnio-statuut in de ziekte- en invaliditeitsverzekering een systeem van verhoogde tegemoetkoming dat voor iedereen is bestemd.

Het gaat dus om een preferentiële vergoeding van medische kosten die aan de rechthebbenden wordt toegekend dat tot doel heeft om hen een lager remgeld te laten betalen, met andere woorden, het deel van de kosten van de geneeskundige verzorging dat zij dragen na de tegemoetkoming van de verplichte verzekering.

b. Van WIGW tot Omnio: historiek en context

De regeling van de verhoogde tegemoetkoming van de geneeskundige verzorging, die voorheen met het acroniem "WIGW" werd aangeduid, en die op een van de hoedanigheden in de ziekte- en invaliditeitsverzekering, weduwnaars/weduwens – invaliden – gepensioneerden – wezen, steunt, is sedert juli 1997 voortdurend uitgebreid tot andere categorieën van rechthebbenden die zich in moeilijke financiële situaties bevinden.

Hierbij denken we, onder andere, aan de personen die een zeker sociaal voordeel genieten dat door de voor die materie bevoegde instellingen is toegekend, zoals het leefloon (vroeger het bestaansminimum), of de werknemers die sedert ten minste een jaar werkloos en ouder dan 50 jaar zijn.²

1. "Dictionnaire latin-français de Ch. Lebaigue", Librairie classique d'Eugène Belin, 1881, p. 862.

2. - Art. 3 en 15, K.B. van 01.04.2007 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming bedoeld in art. 37, §§ 1 en 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14.07.1994 (GVU-wet), en tot invoering van het Omnio-statuut, B.S., 03.04.2007, pp. 19036 e.v.

- Omzendbrief VI 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008 betreffende de verhoogde verzekeringstegemoetkoming en de invoering van het Omnio-statuut, pp. 4 en 9.

Naar aanleiding van die wijzigingen verving het systeem van de Belgische sociale zekerheid het begrip “rechthebbenden van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV)” door de term WIGW die wat verouderd is geraakt.

Het doel van die regeling was om de rechtstreekse toegang van personen in een precaire situatie tot de geneeskundige verzorging te vergemakkelijken en op die wijze de bescherming van de patiënten te bevorderen.

Ondanks het universele karakter van het Belgische systeem van de sociale zekerheid en in het bijzonder van het deel van de geneeskundige verzorging, dat een uitstekende reputatie geniet door de efficiënte bescherming van een groot deel van de burgers, en de talrijke maatregelen die sedert 1997 op dit vlak zijn genomen, komt in de gezondheidsenquête die door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid³ in 2004 is uitgevoerd, naar voor dat de toegang tot het gezondheidssysteem ongelijk verdeeld is in de bevolking.

De uitgaven inzake geneeskundige verzorging nemen een hele hap uit het gezinsinkomen. Hierdoor geraken gezinnen die over bescheiden inkomsten beschikken, in zware financiële moeilijkheden als ze met onvoorziene medische uitgaven worden geconfronteerd. Die situatie zorgt er in sommige gevallen voor dat ze van die verzorging moeten afzien of ze moeten uitstellen.

Die enquête toont duidelijk de nood aan om in de toekomst te zorgen voor een zo uitgebreid mogelijke toegang tot de geneeskundige verzorging, die vooral gericht moet zijn op verzwakte en minder-bedeelde personen.

In dit opzicht is het nadeel van het BIM-statuut dat personen die over lage inkomsten beschikken maar die niet aan de andere voorwaarden beantwoorden om recht te hebben op die maatregel, worden uitgesloten.

Bovendien vindt het fenomeen van de “werkloosheidsval” in die context een vruchtbare voedingsbodem. Door de aanvaarding van een job om sociaal en economisch geïntegreerd te geraken, heeft het verdwijnen van sommige hoedanigheden in de ziekte- en invaliditeitsverzekering zoals de werklozen en de invaliden, tot gevolg dat hun recht op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming en andere ermee verbonden voordelen automatisch wordt ingetrokken zonder dat er rekening wordt gehouden met hun precaire economische situatie.

Uit die algemene bedenking is het Omnio-statuut ontstaan waarvan de invoering op 1 april 2007 erop gericht was om het belang van alle economisch kwetsbare personen te beschermen op voorwaarde dat hun inkomsten niet een bepaald grensbedrag overschrijden en de wens van de wetgever vertaalde om een zekere sociale ongelijkheid door de toepassing van de voorkeurregeling die beperkt is tot sommige categorieën van rechthebbenden met een bescheiden inkomen, te bestrijden.⁴

Zo denken we meer in het bijzonder aan de eenoudergezinnen, de werknemers met een laag inkomen, de werklozen die jonger zijn dan 50 jaar en de personen die sedert ten minste 12 maanden arbeidsongeschikt zijn.

In een 1^e fase zullen de 2 systemen, BIM en Omnio, naast elkaar bestaan om budgettaire redenen en om te vermijden dat de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming hun rechten zouden verliezen. Het samenvallen van die 2 maatregelen zou op termijn moeten uitmonden in een samengaan van die regelingen en een administratieve vereenvoudiging van de voorkeurregeling zodat de toegang tot de geneeskundige verzorging van de betrokken personen wordt vergemakkelijkt.⁵

3. - Bayingana, K., Demarest, S., Gisle, L., Hesse, E., Miermans, P.J., Tafforeau, J., Van der Heyden, J., “Gezondheidsenquête door middel van interview, België, 2004”, Dienst Epidemiologie, 2006, Brussel, Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Boek VI: Gezondheid en samenleving, pp. 5-24.

- De Boyser, K., Levecque, K., Vranken, J., “Sociale ongelijkheid inzake gezondheid: een historiek van federale en Vlaamse beleidsantwoorden”, Belgisch tijdschrift voor sociale zekerheid, 3e kwartaal 2007, pp. 485-506.

4. - Memorie van toelichting. Ontwerp van programmawet (I), deel I, Parl. St., DOC 51 2773/001, Kamer van Volksvert., zitting 27.11.2006, pp. 122-123.

5. - Bespreking en advies van de Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing over afdeling 25 – FOD Volksgezondheid, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Rijksmiddelenbegroting over het begrotingsjaar 2007, Ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007. Verslag namens de Commissie voor de Financien en de Begroting, Parl.Doc., DOC 51 2704/005, Kamer van Volksvert., zitting 14.12.2006, pp. 445-505.

c. Voordelen en rechten die van het Omnio-statuut zijn afgeleid

De invoering van het Omnio-statuut past in het kader van de verbetering van de toegankelijkheid tot de geneeskundige verzorging en speelt een belangrijke rol in de uitoefening van dit fundamentele sociaal recht.

In dit opzicht moet een onderscheid worden gemaakt tussen de voordelen die op het vlak van de geneeskundige verzorging worden toegekend en de afgeleide financiële en sociale rechten die aan de rechthebbenden van dit statuut worden toegekend.

VOORDELEN OP HET VLAK VAN DE GENEESKUNDIGE VERZORGING

Dit nieuwe statuut is in 1^e instantie gecreëerd om de bescherming van de economisch zwakke patiënten te optimaliseren.

- **Hogere terugbetaling van de geneeskundige verstrekkingen en van de farmaceutische producten**

Dankzij de tegemoetkoming van de verplichte verzekering is het persoonlijk aandeel van de patiënt beperkt.⁶

Het remgeld van de rechthebbenden op het Omnio-statuut, dat gelijk is aan dat van de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming, bedraagt in principe 10 % van de normale honoraria voor de normale verzorging zoals de thuisbezoeken en de raadplegingen van de huisartsen of de tandheeskundige verzorging, en 15 % van de honoraria voor raadplegingen van geneesheren-specialisten.

Het persoonlijk aandeel van de rechthebbenden in de kostprijs van de farmaceutische verstrekkingen die vergoedbaar zijn op basis van hun sociaal en therapeutisch belang, is ook minder hoog.

- **Gunstigere regeling voor de voorschotten en het persoonlijk aandeel in geval van ziekenhuisopname**

Het persoonlijk aandeel in de verpleegdagprijs, namelijk, een forfaitaire dagprijs die de kosten van het verblijf en van de verzorging dekt, is minder hoog dan die voor een gewone verzekerde.

Sinds 1 juli 2007, de dag waarop de toekenning van het recht op het Omnio-statuut van start is gegaan, mogen de ziekenhuizen aan die rechthebbenden geen kamer- of honorariumsupplementen meer aanrekenen voor een verblijf in een tweepersoonskamer.⁷

- **De toepassing van de derdebetalersregeling**

Het gaat om de betaalwijze waardoor de zorgverleners, de diensten, de instellingen rechtstreeks van de verzekeringsinstellingen (V.I.) de bedragen ontvangen die door de ziekteverzekering ten laste worden genomen.

Die betaalwijze is verplicht voor sommige geneeskundige verstrekkingen zoals, bijvoorbeeld, die welke tijdens een opname worden verstrekt, maar is daarentegen verboden in de ambulante sector voor de raadplegingen en huisbezoeken van de huisartsen en de specialisten, alsook voor de preventieve behandelingen en sommige zorgen die door tandartsen worden verricht.

6. - Art. 37, GVV-wet, B.S., 27.08.1994.

- Art. 2, K.B. van 07.05.1991 tot vaststelling van het persoonlijk aandeel van de rechthebbenden in de kosten van de in het raam van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkering vergoedbare farmaceutische verstrekkingen, B.S., 10.07.1991.

7. - Art. 1, K.B. van 14.06.2006 tot uitvoering van art. 90 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 07.08.1987, B.S., 28.06.2006, pp. 32668-32669.

- K.B. van 20.11.2008 tot wijziging van het K.B. van 14.06.2006 tot uitvoering van art. 90 van de wet op de ziekenhuizen B.S., 12.02.2009, pp. 12141-12143.

Die geneeskundige verstrekkingen die aan de rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming en het Omnio-statuuat worden verleend, vormen echter een van de uitzonderingen op dit verbod om de derdebetalersregeling toe te passen.⁸

- **Het recht op de sociale MAF**

De maximumfactuur (MAF), die in 2002 is ingevoerd met hetzelfde doel als het Omnio-statuuat, namelijk, het verbeteren van de financiële toegankelijkheid tot de geneeskundige verzorging, beoogt de beperking van de gezondheidskosten van de gezinnen tot een variabel grensbedrag dat wordt bepaald op basis van de gezinsinkomsten van de sociaal verzekerde (MAF inkomsten) ofwel op basis van de sociale categorie waartoe de rechthebbende behoort (sociale MAF).

De sociale MAF heeft als rechtstreeks gevolg dat de persoonlijke aandelen in de geneeskundige verzorging van het lopende jaar volledig worden terugbetaald zodra het bedrag aan remgeld van het gezin het grensbedrag van 450 EUR heeft bereikt.

De wetgeving bepaalt dat het recht op dit type MAF erkend wordt voor de eigenlijke rechthebbenden van het Omnio-statuuat.⁹

AFGELEIDE RECHTEN VAN HET OMNIO-STATUUAT

Naast de hogere vergoedingen voor de geneeskundige verzorging, kent de regeling van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming ofwel een automatisch recht toe op sommige voordelen ofwel een facultatief recht op andere fiscale verminderingen of vrijstellingen op voorwaarde dat bepaalde toekenningsvoorwaarden worden nageleefd.

Op de dag van de invoering van het Omnio-statuuat hadden de rechthebbenden geen enkel recht op die verschillende voordelen. Na verloop van tijd werden er aanvragen bij de verschillende bevoegde instellingen ingediend om toegang te krijgen tot die afgeleide rechten.¹⁰

De huidige situatie van de uitbreiding van die voordelen tot de rechthebbenden van het Omnio-statuuat kan als volgt worden samengevat.

- **Tariefvoordelen bij het openbaar vervoer**

De verschillende nationale openbare vervoersmaatschappijen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen (NMBS), de Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer van Brussel (MIVB), de TEC-Groep (Transport En Commun) en de maatschappij De Lijn, breiden hun sociaal tariefbeleid uit tot de gebruikers die het Omnio-statuuat genieten.

In het kader van de strijd tegen de armoede zorgen die maatregelen voor een betere toegang tot het openbaar vervoer wat een uitvloeisel is van het recht op mobiliteit, en tot een zo vlot mogelijk gebruik van het openbaar vervoer.

8. - K.B. van 10.10.1986 tot uitvoering van art. 53, lid 9, van de GVV-wet, B.S., 28.10.1986.

- Omzendbrief nr. 2009/115 - 393/42 van 24.03.2009 betreffende de modaliteiten waaronder uitzondering op het verbod van toepassing van de derdebetalersregeling kan worden toegestaan, gepubliceerd in I.B. 2009/2, p. 261.

9. - Art. 37 *acties* en 37 *novies*, GVV-wet, B.S., 27.08.1994.

- Art. 149, Programmawet (1) van 22.12.2008, B.S., 29.12.2008, p. 68674.

- Uiteenzetting van de redenen, Ontwerp programmawet (1), Doc. Parl., DOC 52 1607/001, Kamer van Volksverte., zitting 2008-2009, 24.11.2008, p. 86.

10. Draguet, D., "Réponse à 6 questions-clés sur le statut Omnio", CEPAG, Beez, 2007, p. 5.

In dit opzicht passen de verkeersvoordelen in het kader van de politieke wil om een concrete oplossing te vinden voor grotere koopkracht voor de burgers.¹¹

• Andere voordelen

Aangezien het moeilijk is om een volledige lijst op te stellen van alle afgeleide rechten die aan de rechthebbenden van het Omnio-statuut worden toegekend omwille van de diversiteit aan instanties die fiscale en sociale voordelen toekennen, halen we een aantal voorbeelden aan.

Alle verbruikers met een laag inkomen, met inbegrip van de rechthebbenden op het Omnio-statuut, kunnen, onder bepaalde voorwaarden, aanspraak maken op een verwarmingstoelage van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) in het kader van het Sociaal Stookoliefonds.¹²

Bovendien wordt in het Waals Gewest de vrijstelling van het Kijk- en Luistergeld uitgebreid tot de meest kwetsbare personen, met name, de rechthebbenden op de BIM- en Omnio-statuten.¹³

In het kader van de Vlaamse zorgverzekering, die de uitgaven ten laste neemt van de gebruikers van de niet-medische hulp- en dienstverlening, wordt ook een vermindering van de jaarlijkse bijdrage voorzien voor de aangeslotenen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegevoetkoming en op het Omnio-statuut.¹⁴

3. Wettelijk en reglementair overzicht

De wettelijke invoering van dit nieuwe statuut is vastgelegd in de artikelen 198 tot 203 van de Programmawet (I) van 27 december 2006 en zijn koninklijk uitvoeringsbesluit van 1 april 2007 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de verhoogde verzekeringstegevoetkoming bedoeld in artikel 37, §§ 1 en 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (GVU-wet) en tot invoering van het Omnio-statuut.¹⁵

11. - K.B. van 29.06.2008 houdende goedkeuring van het beheerscontract gesloten tussen de Staat en de naamloze vennootschap van publiek recht Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, B.S., 03.07.2008, pp. 33814 e.v.

- Algemene Beleidsnota van de minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven van 16.04.2008, Deel Overheidsbedrijven, Doc. Parl., DOC 52 0995/019, zitting 2007-2008, p.15.

- "Beheersovereenkomst tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer van Brussel 2007-2011", Brussel, 10.05.2007, pp. 57-59.

- Vraag nr. 639 van 06.12.2007, V.A., Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gewone zitting 2007-2008, 15.03.2008, nr. 38, pp. 157-159.

- Art. 1, Ordonnantie van 22.11.1990 betreffende de organisatie van het openbaar vervoer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, B.S., 28.11.1990, p. 22218.

- Art. 2, Arrêté du Gouvernement wallon du 11.09.2008 modifiant l'arrêté du Gouvernement wallon du 25.10.2007 modifiant les prix à percevoir pour le transport des voyageurs sur le réseau des sociétés de transport en commun de la Région wallonne, B.S., 25.09.2008, p. 49971.

- Budget et Gouvernement wallon et de la Communauté française. Zitting van 07.11.2008, Persmededeling.

- Verklaring van de Vlaamse Regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2009, Hand., Vlaams Parlement, Plenaire Vergadering 2, zitting 2008-2009, 22.09.2008, p. 10.

- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de exploitatie en de tarieven van de VVM, 14.05.2004, B.S., 20.07.2004, p. 56213.

- Ministerieel besluit tot goedkeuring van de Algemene Reisvoorwaarden en de tarieven van de Vlaamse Vervoermaatschappij van 14.02.2008, B.S., 26.02.2008, p. 12043.

12. - Programmawet (I) van 22.12.2008, B.S., 29.12.2008, pp. 68701-68704.

- POD Maatschappelijke Integratie, Omzendbrief van 27.08.2007 aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor de stookperiode 2007-2008.

13. Décret-programme en matière de fiscalité wallonne van 18.12.2008, B.S., 30.12.2008, p. 68849.

14. Art. 1, besluit van de Vlaamse Regering van 16.01.2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28.09.2001 houdende de erkenning, de registratie en de machtiging, en houdende de aansluiting, de aanvraag en de tenlasteneming in het kader van de zorgverzekering, B.S., 19.02.2009, p. 15388.

15. - Programmawet (I) van 27.12.2006, B.S., 28.12.2006, pp. 75215-75217.

- K.B. van 01.04.2007 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de verhoogde verzekeringstegevoetkoming bedoeld in art. 37, §§ 1 en 19, GVU-wet, en tot invoering van het Omnio-statuut, B.S., 03.04.2007, pp. 19036 e.v.

- Hoofdstuk IV, K.B. van 11.03.2008 tot wijziging van het K.B. van 01.04.2007 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de verhoogde verzekeringstegevoetkoming bedoeld in art. 37, §§ 1 en 19, van de GVU-wet, en tot invoering van het Omnio-statuut, B.S., 22.04.2008, pp. 21717 e.v.

In artikel 37, § 1, lid 3, van de GVV-wet, wordt verwezen naar het recht op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming dat op basis van een onderzoek van de inkomsten door de V.I. wordt toegekend: het Omnio-statuut.¹⁶

a. De rechthebbenden op het Omnio-statuut

De wetgever kent het Omnio-statuut toe aan verschillende categorieën van rechthebbenden (bedienden, arbeiders, zelfstandigen, werklozen, ...) die deel uitmaken van een economisch zwak kwetsbaar gezin zonder te voldoen aan de toekenningsvoorwaarden van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming.

De personen die de verhoogde verzekeringstegemoetkoming genieten, komen momenteel niet in aanmerking voor het Omnio-statuut en bewaren hun initieel recht.

ALGEMENE REGEL

Het begrip gezin¹⁷ in het kader van het Omnio-statuut is gebaseerd op het begrip dat in de reglementering van de MAF wordt gehanteerd, namelijk, een feitelijk gezin dat is samengesteld op basis van de gegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen zonder verwijzing naar het ziekenfondslidmaatschap van de betrokken personen.

Het gaat om het "Rijksregistergezin" dat bestaat op 1 januari van het jaar in de loop waarvan een aanvraag tot recht op het Omnio-statuut wordt ingediend.

Voorbeeld:

Voor de aanvragen die in de loop van 2009 zijn ingediend, moet rekening worden gehouden met de gezinssamenstelling in het Rijksregister op 1 januari 2009.

Het wachtregister maakt deel uit van het Rijksregister. Bijgevolg kan het Omnio-statuut worden toegekend aan vreemdelingen die nog in dit register staan maar onderworpen zijn aan een maatregel tot uitwijzing zolang zij nog geen rechten hebben in de verzekering voor geneeskundige verzorging.

De niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV) daarentegen kan geen aanspraak maken op het Omnio-statuut omdat hij niet in het Rijksregister is ingeschreven en zich niet kan beroepen op een referentieadres¹⁸, evenmin als de personen die ambtshalve uit het Rijksregister zijn geschrapt.¹⁹

De juiste samenstelling van dit feitelijk gezin valt onder de verantwoordelijkheid van het ziekenfonds en is gebaseerd op de informatie waarover het beschikt via de Kruispuntbank van de sociale zekerheid.²⁰

De personen die dit gezin op 1 januari vormen, worden in aanmerking genomen voor de berekening van het toepasbare inkomensgrensbedrag, voor het onderzoek van de inkomstenvoorwaarde en voor de toekenning van het statuut.

16. - Art. 37, §§ 1 en 19, GVV-wet, B.S., 27.08.1994.

- Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008 betreffende de hervorming van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming en de invoering van het Omnio-statuut.

17. - Art. 40-42, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, pp. 19047-19049.

- Verslag aan de Koning voorafgaand aan het K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19038.

- Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, p. 18.

18. Omzendbrief VI nr. 2008/281 - 2281/3 van 07.07.2008 betreffende de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, p. 11, gepubliceerd in I.B. nr. 2008/2 p. 292.

19. - Wet van 19.07.1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten, B.S., 03.09.1991.

- Art. 12, K.B. van 16.07.1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister, B.S., 15.08.1992.

- Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, p. 19.

20. Omzendbrief VI nr. 2008/246 - 3991/203 van 12.06.2008 betreffende de gegevensstromen in het raam van de controle op de inkomstenvoorwaarden voor de opening van het Omnio-statuut, bijlage lay-out gegevensstroom Omnio versie 1.7. van 10.06.2008, p. 7.

De keuze voor het begrip feitelijk gezin is gerechtvaardigd omdat ervan uitgegaan wordt dat de leden van dit type gezin normaal de inkomsten en de lasten delen.

Het is mogelijk dat de leden van een Omnio-gezin bij verschillende ziekenfondsen of zelfs verschillende V.I. zijn aangesloten, wat voor moeilijkheden zorgt op het vlak van de gegevensuitwisseling en de organisatie van die uitwisseling.

In verband hiermee wordt in het koninklijk besluit van 1 april 2007²¹ bepaald dat de modaliteiten van de gegevensuitwisseling tussen de verschillende ziekenfondsen door de Dienst voor Administratieve Controle worden geregeld. Om te vermijden dat de verzekerden bij elk ziekenfonds een dossier zouden indienen, wordt een V.I. aangewezen die het dossier beheert. Dit zou de V.I. zijn waar de aanvraag is ingediend en waar de gegevensuitwisseling tussen de betreffende ziekenfondsen dus zal worden georganiseerd.

UITZONDERINGEN OP HET FEITELIJK GEZIN

De wetgever bepaalt een aantal uitzonderingen op de samenstelling van het feitelijk gezin op 1 januari van het jaar van de aanvraag van het Omnio-statuut.²²

◦ 1^e inschrijving in het Rijksregister

De samenstelling van het gezin op 1 januari van het jaar van de aanvraag van het recht op het Omnio-statuut wordt aangepast indien in de loop van hetzelfde jaar een persoon jonger dan 16 jaar wordt toegevoegd voor wie voor de 1^e maal een inschrijving in het Rijksregister is aangevraagd.

Het doel van die aanpassing is om rekening te houden met de nieuwkomers die de inkomsten van het gezin niet beïnvloeden, zoals de geboortes en de adopties van kinderen.

◦ Geen inschrijving in het Rijksregister

Voor de personen die niet in het rijksregister zijn ingeschreven, is geen enkele voorziening in het koninklijk besluit van 1 april 2007 bepaald en moet dus worden verwezen naar de oplossingen die in het kader van de MAF gelden.²³

Er worden 2 categorieën van rechthebbenden beoogd waarvoor de samenstelling van het gezin wordt bepaald aan de hand van een verklaring op erewoord dat de identificatiegegevens bevat van de personen met wie zij onder hetzelfde dak wonen op 1 januari van het jaar van de aanvraag van het Omnio-statuut:

- Grensarbeiders: zij krijgen krachtens de Europese regelgeving grensoverschrijdende toegang tot geneeskundige verzorging. De grensarbeiders die dus in het buitenland wonen maar in België werken zijn onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid en hebben, in die hoedanigheid, recht op het Omnio-statuut.
- Personen die zijn vrijgesteld van de inschrijving in het Rijksregister: personen die deel uitmaken van het diplomatieke korps of de onschendbaarheden genieten die analoog zijn met die van het diplomatieke korps, worden niet ingeschreven in het Rijksregister.²⁴

◦ Personen die over een referentieadres beschikken

Het koninklijk besluit van 1 april 2007 heeft geen bijzondere bepaling voor die personen waarvoor voor hen dus moet worden verwezen naar de MAF.

21. Art. 46 en 49, lid 3, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, pp. 19050-19051.

22. Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, pp. 18-19.

23. Art. 12, K.B. van 15.07.2002 tot uitvoering van hoofdstuk IIIbis van Titel III van de GvU-wet, B.S., 30.07.2002, p. 33498.

24. Art. 19, K.B. van 16.07.1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister, B.S., 15.08.1992.

Die personen zonder vast adres in België worden in het Rijksregister ingeschreven:

- op een referentieadres of in de gemeente waar zij ten minste 6 maanden per jaar vast verblijven. Het gaat om de personen die in een mobiele woning verblijven.
- op het adres van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn waar zij sociale bijstand of het leefloon hebben aangevraagd. Het gaat om personen zonder voldoende middelen en die geen woning (meer) hebben.

Het gezin dat voor die personen in het kader van het Omnio-statuut in aanmerking wordt genomen, is het ziekenfondsgezin dat de gerechtigde-aanvrager en zijn personen ten laste bevat.

- **Persoon die in een gemeenschap leeft**

Er bestaat een uitzondering op de algemene regel van het rijksregistergezin voor de personen die in een van de volgende gemeenschappen leven en die noodzakelijkerwijs een afzonderlijk gezin vormen:

- rusthuizen voor bejaarden
- rust- en verzorgingstehuizen
- psychiatrische verzorgingstehuizen
- initiatieven van beschut wonen
- psychiatrische ziekenhuizen
- penitentiaire centra en huizen van bewaring
- kloostergemeenschappen.

Met die splitsing van het gezin in het kader van het Omnio-statuut wordt ook rekening gehouden voor de toepassing van de MAF.

De wetgever heeft echter een uitzondering voorzien voor dit afzonderlijke gezin om rekening te houden met de sociale werkelijkheid. Een persoon die in het bevolkingsregister op hetzelfde adres is ingeschreven als zijn echtgenoot of levenspartner en hun personen ten laste, vormt dus een gezin met die personen.

In dit geval wordt het feitelijk gezin in aanmerking genomen, met andere woorden, de personen die officieel op hetzelfde adres samenwonen en samen de gezinskwesties regelen.

- **Afhankelijkheidssituatie**

Een verzekerde, gerechtigde of persoon ten laste die zich omwille van zijn gezondheidstoestand in een afhankelijkheidssituatie bevindt, kan een afzonderlijk gezin vormen met, desgevallend, zijn echtgenoot of levenspartner en hun personen ten laste die op hetzelfde adres wonen.

De keuze om het gezin te splitsen, moet uitgaan van de persoon die zich in een afhankelijkheidssituatie bevindt of door zijn wettelijke vertegenwoordiger maar kan niet door de andere gezinsleden worden gemaakt. Voor de toepassing van de MAF moet rekening worden gehouden met het gezin dat in het kader van het Omnio-statuut wordt gesplitst.

Dit recht kan ook niet worden overgedragen op de erfgenamen omdat het gaat om een persoonlijk recht. Het gezin wordt voor het jaar in kwestie gesplitst indien de aanvraag tot splitsing vóór het overlijden van die persoon is ingediend.

Het gezin kan echter niet worden gesplitst als die keuze niet vóór het overlijden van de persoon in een afhankelijkheidssituatie is gemaakt.

Die afhankelijkheidssituaties worden in § 2 van artikel 42 van het koninklijk besluit van 1 april 2007 opgesomd en moeten elk jaar worden onderzocht.

BEGRIIP LEVENSPARTNER

Tegelijk met de uitbreiding van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming heeft het begrip “levenspartner” het ruimere begrip “samenwonende” vervangen dat verwijst naar de definitie van persoon ten laste inzake verzekerbaarheid die elke persoon met dezelfde gebruikelijke woonplaats als de gerechtigde beoogt.

Het is de bedoeling dat de gehuwde personen en de personen die als echtgenoten samenleven op gelijke wijze worden behandeld. Het begrip “samenwonende” hield echter een aantal nadelen in want er bestond geen enkel reglementair criterium om de persoon te onderscheiden waarmee rekening moest worden gehouden in het geval er meerdere personen samenwoonden. Uit die problematiek is het begrip “levenspartner” ontstaan.

In het kader van de toepassing van het koninklijk besluit van 1 april 2007, wordt in artikel 4, lid 2 de levenspartner omschreven als *“de persoon met wie de rechthebbende samenwoont, met uitsluiting van bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad, en met wie hij een feitelijk gezin vormt”*.²⁵

Het samenwonen wordt aangetoond op basis van de gegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen.

Aangezien voornoemde begrippen niet met elkaar overeenstemmen, is het voortaan mogelijk dat er zowel een samenwonende persoon ten laste is en een levenspartner in het gezin. Een gerechtigde kan immers als levenspartner een andere persoon aanwijzen dan de samenwonende persoon ten laste en omgekeerd.

De wettelijke samenwoning dat door artikelen 1475 en volgende van het Burgerlijk Wetboek wordt geregeld, wordt niet in het koninklijk besluit van 1 april 2007 behandeld. De wettelijke samenwoners moeten als levenspartners worden beschouwd, ongeacht de eventuele verwantschap, aangezien het gaat om een erkende toestand van samenleven.

In het raam van het Omnio-statuut vormt de bepaling van levenspartner normaal geen probleem aangezien er rekening moet worden gehouden met de samenstelling van het gezin dat op basis van de gegevens van het rijksregister wordt bepaald.

Er bestaan echter 2 uitzonderingen op dit principe, namelijk, de personen die in een gemeenschap leven die noodzakelijkerwijze een afzonderlijk gezin vormen met hun echtgenoot of levenspartner en hun personen ten laste, en de personen die zich in een afhankelijkheidssituatie bevinden die kunnen kiezen om een afzonderlijk gezin te vormen met diezelfde personen. In de 2 gevallen wordt de levenspartner door de betrokkenen aangewezen.

OMNIO EN DE INTERNATIONALE VERDRAGEN

De verzorging in België van buitenlandse verzekerden die in België wonen en die over een formulier van de internationale verdragen beschikken, worden volgens de Belgische tarieven en voorwaarden in aanmerking genomen. Voortaan kunnen die verzekerden het Omnio-statuut genieten indien de voorwaarden die bij koninklijk besluit van 1 april 2007 worden bepaald, vervuld zijn.

Worden echter uitgesloten, de gedetacheerde personen maar met een officiële verblijfplaats in het buitenland of die tijdelijk is, en die door een Europese ziekteverzekeringskaart worden gedekt of de buitenlanders die een formulier E112 hebben voor geplande verzorging aangezien zij niet in het Belgisch rijksregister zijn ingeschreven.

Bij de Belgische verzekerden waarvoor België een formulier van de internationale verdragen heeft uitgereikt, moet een onderscheid worden gemaakt tussen de verzorging in het land van verblijf en de verzorging die in België wordt verstrekt.

25. Art. 4, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19041.

De in het buitenland verstrekte verzorging wordt ten laste genomen volgens de tarieven en voorwaarden van het land in kwestie waardoor het Omnio-statuut in dit geval niet mag worden toegepast. Als de verzorging echter in België wordt verstrekt, kan de verzekerde verder aanspraak maken op het Omnio-statuut indien de reglementaire voorwaarden zijn vervuld.

b. Inkomstenvoorwaarde met betrekking tot het Omnio-statuut

Om het Omnio-statuut te kunnen genieten, moeten de jaarlijkse bruto-belastbare inkomens van alle leden van het Omnio-gezin die in de loop van het kalenderjaar voorafgaand aan dit van de indiening van de aanvraag, lager zijn dan het vastgelegde grensbedrag van de inkomsten.

HET GRENSBEDRAG EN DE REFERENTIEPERIODE: ALGEMEEN PRINCIPE

Volgens het voorstel van de oud-minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Rudy Demotte, wordt dit grensbedrag vastgesteld op basis van de beschikbare budgettaire marge (ongeveer 50 miljoen EUR op jaarbasis), het aantal mogelijke kandidaten en de meerkost die het systeem van de preferentiële vergoeding met zich brengt, maar zonder dat de inkomensgrens wordt overschreden die op de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van toepassing is.

Zowel in het Omnio-statuut als in de verhoogde verzekeringstegemoetkoming worden dezelfde basisgrensbedragen gebruikt.

Om echter te vermijden dat het Omnio-statuut onterecht aan een gezin wordt toegekend dat zich tijdelijk in een moeilijke financiële situatie bevindt, verschilt de in aanmerking genomen referentieperiode (namelijk, de inkomsten van het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat van de indiening van de aanvraag) van die van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (inkomsten op het ogenblik van de aanvraag van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming).²⁶

In het Verslag aan de Koning wordt het voorbeeld aangehaald van een gezin dat met een dergelijke situatie wordt geconfronteerd omdat een van de gezinsleden zijn tewerkstelling is verloren. De toekenning van het Omnio-statuut zou dan niet gerechtvaardigd zijn indien de betrokken persoon snel weer werk zou vinden.²⁷

Elk jaar deelt het RIZIV de jaarlijkse toepasbare grensbedragen mee aangezien de bedragen worden geïndexeerd en aan de evolutie van de welvaart worden aangepast.²⁸

Grensbedrag van de inkomens - bedragen in EUR			
Jaar van aanvraag	Inkomensjaar	Aanvrager	Bijkomende personen
2009	2008	14 339,94	2 654,70
2008	2007	13 543,71	2 507,30
2007	2006	13 312,80	2 464,56

26. - Art. 17 en 18, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19043.

- Art. 38 en 39, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19047.

- Art. 43, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19049.

- Inleidende uiteenzetting door de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en antwoorden van de minister. Ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007. Verslag namens de Commissie voor Financiën en de Begroting, Parl. St., DOC 51 2704/005, Kamer van volksvert., zitting van 14.12.2006, pp. 438 en 479.

- Omzendbrief nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, p. 19.

27. Verslag aan de Koning voorafgaand aan het K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19038.

28. - Omzendbrief VI nr. 2008/6 - 3991/197 van 10.01.2008 betreffende het grensbedrag van het jaarlijks inkomensbedrag van de rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (art. 37, §§ 1 en 19, 5° en 6°) vanaf 01.01.2008. Indexatie en welvaart, gepubliceerd in het I.B. nr. 2008/1, p. 102.

- Omzendbrief VI nr. 2008/8 - 3991/198 van 10.01.2008 betreffende het grensbedrag van het jaarbedrag van de inkomens die niet mogen worden bereikt om recht te hebben op de voorkeuervergoedingen, gepubliceerd in het I.B. nr. 2008/1, p. 103.

- Omzendbrief VI nr. 2008/28 - 3991/199 van 15.01.2008 betreffende het grensbedrag van het jaarlijks inkomensbedrag van de rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (art. 37, §§ 1 en 19, 5° en 6°) vanaf 01.01.2008. Indexatie en welvaart. Synthese voor het VT- en het Omnio-statuut. gepubliceerd in het I.B. nr. 2008/1, p. 106.

- Omzendbrief VI nr. 2008/183 - 3991/200 van 29.04.2008 betreffende het grensbedrag van het jaarlijks inkomensbedrag van de rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (art. 37, §§ 1 en 19, 5° en 6°) vanaf 01.05.2008. Indexatie en welvaart. Synthese voor het VT- en het Omnio-statuut gepubliceerd in het I.B. nr. 2008/2, p. 311.

- Omzendbrief VI nr. 2008/359 - 3991/204 van 29.08.2008 betreffende het grensbedrag van het jaarlijks inkomensbedrag van de rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (art. 37, §§ 1 en 19, 5° en 6°) vanaf 01.09.2008. Indexatie en welvaart. Synthese voor het VT- en het Omnio-statuut gepubliceerd in het I.B. nr. 2008/4, p. 638.

Om dit grensbedrag vast te stellen, wordt de echtgenoot of de levenspartner van de betrokken rechthebbende altijd als persoon ten laste beschouwd.

Voorbeeld:

 Volgens het rijksregister leeft X op 1 januari 2009 samen met haar zoon, dochter en grootmoeder. Het inkomensgrensbedrag voor het Omnio-statuut is 22 304,04 EUR (14 339,94 EUR + 3 x 2 654,70 EUR)

INKOMENS DIE IN AANMERKING MOETEN WORDEN GENOMEN

• De belastbare bruto-inkomsten²⁹

Het gaat om het bedrag van de jaarlijkse inkomens zoals ze zijn vastgesteld inzake de inkomensbelasting, vóór elke aftrek door de belastingadministratie.

Onder belastbare **bruto-inkomsten** moet worden verstaan:

- de **inkomsten**, met name, voordelen ongeacht hun aard of benaming

De reglementering van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming heeft zich in feite aangepast aan de regels die op het fiscale vlak van toepassing zijn. In die context heeft de beslissing van de belastingadministratie om een aantal bezoldigingen uit het toepassingsgebied van het Wetboek van de inkomstenbelasting te halen, tot gevolg dat die inkomsten ook niet meer in aanmerking worden genomen voor de verhoogde verzekeringstegemoetkoming.

Zo wordt, bijvoorbeeld, de vergoeding voor de door de bevoegde autoriteiten zoals het Office National de l'Enfance (ONE) en Kind en Gezin, erkende onthaalmoeders vanuit fiscaal oogpunt beschouwd als een kostenvergoeding en is ze bijgevolg niet belastbaar. Ze wordt dus evenmin in aanmerking genomen om de inkomsten in het kader van het Omnio-statuut te bepalen.

- de **belastbare** inkomsten die vatbaar zijn om in aanmerking te worden genomen voor de belastbare grondslag

Hier worden met name de inkomens bedoeld die in België om bepaalde redenen niet worden belast, bijvoorbeeld, in toepassing van een bilateraal verdrag dat is gesloten om een dubbele belasting te vermijden.

Het zal doorgaans inkomsten betreffen die onderworpen zijn aan de personenbelasting.

Nochtans worden met het oog op het Omnio-statuut sommige inkomsten in aanmerking genomen die fiscaal gezien niet belastbaar zijn. Deze worden in artikel 24, § 1, lid 3, van het koninklijk besluit van 1 april 2007 uitdrukkelijk opgesomd.

Zo zijn de inkomsten van het Belgisch of buitenlands personeel in dienst van de Wereldorganisatie der Douanen vrijgesteld van belastingen krachtens een overeenkomst, maar worden zij in aanmerking genomen omdat het inkomsten betreft die zijn vrijgesteld uit hoofde van een internationale overeenkomst.

De buitenlandse inkomsten die niet belastbaar zijn in België, de inkomsten van het personeel van de Europese Gemeenschappen (onttrokken aan de personenbelasting krachtens het protocol betreffende de voorrechten en onschendbaarheden van de Europese Gemeenschappen) en de inkomsten van het personeel van de ambassades moeten ook worden vermeld bij de inkomensbasis die voor het Omnio-statuut in aanmerking moet worden genomen.

29. Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, pp. 27-29.

- de **bruto**-inkomsten of de inkomsten die aan te geven zijn bij de fiscus vóór elke aftrek

De beroepsinkomsten worden aangegeven bij de belastingadministratie, na aftrek van de RSZ-bijdragen en worden voor het Omnio-statuut op dezelfde wijze in aanmerking genomen.

De door de fiscale administratie ingehouden bedragen kunnen in principe niet worden afgetrokken in het kader van de bepaling van de inkomsten met het oog op het Omnio-statuut en dit, overeenkomstig de wil van de wetgever.

De betaalde onderhoudsuitkeringen, bijvoorbeeld, worden niet in mindering genomen van de inkomsten van de schuldenaar, in tegenstelling tot het principe dat op fiscaal vlak wordt gehanteerd. Ze worden wel in aanmerking genomen uit hoofde van de rechthebbende op die rentes.

- **Aard van de in aanmerking te nemen inkomsten**³⁰

De verschillende types inkomsten die in het kader van het Omnio-statuut in aanmerking worden genomen, zijn van dezelfde aard als die welke door de fiscale wetgeving en in het kader van de klassieke verhoogde verzekeringstegemoetkoming in aanmerking worden genomen:

- de onroerende inkomsten

Wordt in aanmerking genomen elk inkomen dat voortvloeit uit een onroerend goed in de zin van het Burgerlijk Wetboek, ongeacht of dit goed zich in België dan wel in het buitenland bevindt, ongeacht of het bebouwd is en ongeacht of dit al dan niet verhuurd wordt.

Op dezelfde wijze komt de vrijstelling of ontheffing van de onroerende voorheffing niet in aanmerking. Het gaat wel degelijk om een belastbaar inkomen en een onroerend inkomen dat in de grondslag van de belasting van de natuurlijke personen staat.

Het geïndexeerd kadastraal inkomen van de woning van een van de leden van het Omnio-gezin waarvoor de rechthebbende aanspraak kan maken op een fiscale vrijstelling, wordt in aanmerking genomen. Het betreft het woonhuis waarin de sociaal verzekerde zelf woont en waarvan hij de eigenaar of vruchtgebruiker is, of het huis dat hij om sociale of professionele redenen niet kan bewonen.

Een bepaald bedrag waarvan de hoogte varieert naargelang het aantal gezinsleden, wordt echter vrijgesteld in het kader van het Omnio-statuut. Die vrijstelling wordt toegepast a rato van het aandeel waarbinnen het kadastraal inkomen in aanmerking wordt genomen.³¹

Wanneer verschillende personen in onverdeeldheid het genot van een onroerend goed hebben, dient elke onverdeelde zijn aandeel van de onroerende inkomsten te vermelden.

- inkomsten uit kapitalen en roerende goederen

Het gaat om het bedrag uit kapitalen en roerende goederen (inkomsten uit aandelen, obligaties, ...) dat werkelijk geïnd of verkregen wordt, verhoogd met de innings- en bewaringskosten en andere soortgelijke kosten (bijvoorbeeld: de door de bank aangerekende beheerskosten).

De eventuele roerende voorheffing betaald door een lid van het Omnio-gezin en de woonstaatheffing worden eveneens bijgevoegd.

30. - Art. 6, Wetboek van de inkomstenbelasting van 10.04.1992 (WIB/92), B.S., 30.07.1992.

- Art. 24, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19044.

- Omzendbrief nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, pp. 30-55.

31. - Omzendbrief VI nr. 2009/19 - 3991/205 van 16.01.2009 betreffende de vrijgestelde bedragen van het kadastraal inkomen in het kader van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (K.B. van 01.04.2007), gepubliceerd in het I.B. nr. 2009/1, p. 107.

- Omzendbrief VI nr. 2008/186 - 3991/201 van 29.04.2008 betreffende de vrijgestelde bedragen van het kadastraal inkomen in het kader van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (K.B. van 08.08.1997), gepubliceerd in het I.B. nr. 2008/2, p. 313.

- Omzendbrief VI nr. 2007/69 - 3991/191 van 27.02.2007 betreffende de vrijgestelde bedragen van het kadastraal inkomen in het kader van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming (K.B. van 08.08.1997).

- o beroepsinkomsten

Het begrip dat in het kader van de reglementering van 1 april 2007 word gehanteerd, is in overeenstemming met het begrip dat in artikel 23, § 1, van het WIB/92 wordt omschreven.³²

Het gaat om inkomsten die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeien uit activiteiten van allerlei aard zoals opbrengsten, winsten, bezoldigingen, vervangingsinkomens, pensioenen, arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Voor de inkomsten van de zelfstandigen gebeurt de omzetting van de netto-inkomsten in een inkomen dat overeenstemt met de bruto-inkomsten van de werknemers door het beroepsinkomen van de zelfstandigen (het verschil tussen de bruto-winsten of -baten en de beroepslasten die daaraan zijn verbonden) te vermenigvuldigen met 1,25 % (100/80).

De beroepsinkomsten van buitenlandse oorsprong worden eveneens in aanmerking genomen.

Er dient rekening te worden gehouden met de brutobedragen na inhouding van de RSZ-bijdragen maar zonder inhouding van de beroepslasten of beroepsverliezen.

De persoonlijke sociale bijdragen die verschuldigd zijn in uitvoering van de sociale wetgeving, maar die niet van de bezoldigingen worden afgehouden, worden niet van de beroepsinkomsten afgetrokken omdat ze vanuit fiscaal oogpunt deel uitmaken van de beroepslasten. Het gaat, bijvoorbeeld, om bijdragen gestort door de meewerkende echtgenoten van zelfstandigen, bijdragen die door de sociaal verzekerden worden betaald in het kader van de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen, bijdragen voor een aanvullende verzekering en een hospitalisatieverzekering, de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid.

Er zijn 2 reglementaire preciseringen met betrekking tot alle beroepsinkomsten die in het kader van het Omnio-statuut in aanmerking worden genomen, aangebracht.

Normaal vloeit uit het werk dat een student heeft verricht, een beroepsinkomen voort dat aan de belastingadministratie moet worden aangegeven, en bijgevolg, in aanmerking moet worden genomen in het kader van het Omnio-statuut.

Toch kunnen de beroepsinkomsten die voortvloeien uit een beperkte beroepsactiviteit van kinderen die jonger zijn dan 25 jaar, bijvoorbeeld, worden vrijgesteld (bijvoorbeeld : studentenjob) op voorwaarde dat ze effectief het recht behouden op kinderbijslag gedurende het jaar voorafgaand aan dit van de indiening van de aanvraag van het Omnio-statuut.

Verder voorziet die reglementering in de integratie van de voordelen ongeacht de aard, die verbonden zijn met de beroepsinkomsten, met inbegrip van de vervangingsinkomens op voorwaarde dat die voordelen belastbaar zijn en er een band bestaat tussen de in aanmerking genomen beroepsinkomsten en de voordelen. Hierbij denken we, bijvoorbeeld, aan het vakantiegeld en de eindejaarspremie.

- o diverse inkomsten³³

Deze inkomsten dienen in aanmerking te worden genomen in de mate waarin dat ook op fiscaal vlak gebeurt.

Wanneer een lid van een Omnio-gezin regelmatig een onderhoudsuitkering ontvangt op grond van de verplichtingen voorzien in het Burgerlijk of Gerechtelijk Wetboek door een persoon die geen deel uitmaakt van dit gezin, dan worden die onderhoudsuitkeringen voor 100 % in aanmerking genomen.

32. Art. 23, Wetboek van de Inkomstenbelasting van 10.04.1992 (WIB/92), B.S., 30.07.1992.

33. - Art. 90, Wetboek van de inkomstenbelasting van 10.04.1992 (WIB/92), B.S., 30.07.1992.
- Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, pp. 53-55.

Deze onderhoudsverplichting kan bestaan tussen feitelijk of van tafel en bed gescheiden echtgenoten, tussen uit de echt gescheiden personen en tussen ouders en kinderen.

De betaalde onderhoudsuitkeringen zijn daarentegen niet aftrekbaar van de inkomsten van degene die ze stort aangezien er geen rekening is gehouden met de inhoudingen die de belastingplichtige op fiscaal vlak kan genieten.

Ook de prijzen en subsidies aan geleerden, schrijvers of kunstenaars, meerwaarden op bebouwde of onbebouwde onroerende goederen, occasionele baten of winsten (bijvoorbeeld, verkoop van schilderijen door een amateurschilder, ...), diverse inkomsten van roerende aard (bijvoorbeeld, concessie van het recht om plakbrieven te plaatsen, ...) worden in het raam van het Omnio-statuut in aanmerking genomen.

DE VERKLARING OP EREWOORD

De toekenningsprocedure van het Omnio-statuut kan niet worden ingezet door de ziekenfondsen aangezien zij niet systematisch op de hoogte worden gebracht van de vereniging van de inkomensvoorwaarden, noch worden toegekend op basis van de informatie die in de belastingadministratie beschikbaar is omdat er geen bijgewerkte gegevens bestaan met betrekking tot de inkomsten van de doelgroep welke geregeld schommelen.

Er is dus beslist dat de gezinsleden een aanvraag moeten indienen aan de hand van een verklaring op erewoord om te bepalen dat hun inkomsten van het kalenderjaar voorafgaand aan dit van de indiening van het document lager waren dan het grensbedrag.³⁴

Die verklaring op erewoord moet ingevuld en ondertekend worden door alle gezinsleden of door de wettelijke vertegenwoordiger van de kinderen onder de 18 jaar, zelfs indien ze niet over inkomsten beschikken. In dit geval moet niets worden vermeld bij een type inkomsten dat gelijk is aan "0 EUR".

Als een persoon die op 1 januari deel uitmaakt van het gezin, voor de indiening van de verklaring op erewoord overlijdt, moeten zijn inkomsten worden aangegeven en moet de verklaring worden ondertekend door zijn erfgenamen die overeenkomstig artikel 723 van het Burgerlijk Wetboek zijn aangewezen.

De akte die bij de verklaring op erewoord moet worden gevoegd om de hoedanigheid van erfgenaam te verantwoorden, moet een akte van bekendheid of een attest van erfopvolging zijn die door de notaris is uitgereikt. Het gaat om aktes die de financiële instellingen doorgaans eisen om de bezittingen van de overledene vrij te kunnen geven.

De indieningsdatum van de verklaring op erewoord is die waarop het volledig ingevulde document, met inbegrip van de bewijsstukken, aan het ziekenfonds wordt bezorgd.

De verzekeringsinstelling-beheerder, met andere woorden, die waarbij de verklaring op erewoord en de bewijsstukken zijn ingediend, verleent het recht op het Omnio-statuut nadat zij de inkomens van het betreffende gezin heeft nagegaan.³⁵

Met het oog op die controle houdt de V.I. rekening met elk ander nuttig gegeven waarover zij beschikt in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging. Het gebruik van de gegevens die bij de fiscale administratie zijn verzameld voor de MAF, is echter verboden.

34. - Art. 44, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19049.

- Antwoorden van de minister. Rijksmiddelenbegroting over het begrotingsjaar 2007. Ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007. Verslag namens de Commissie voor Financiën en de Begroting, Parl. St., DOC 51 2704/005, Kamer van volksvert., zitting van 14.12.2006, pp. 478-479.

- Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, pp. 20-21.

35. - Art. 46, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19050.

Het ziekenfonds moet uitsluitend aan de Kruispuntbank van de sociale zekerheid alle beschikbare gegevens opvragen zodat de sociaal verzekerden zo weinig mogelijk administratieve stappen moeten zetten.

Voor de inkomsten van elk gezinslid moeten de volgende bewijsstukken bij de verklaring op erewoord worden toegevoegd om de toekenning van het Omnio-statuut te kunnen onderzoeken:³⁶

- het **aanslagbiljet** betreffende het aanslagjaar dat voorafgaat aan het jaar van de indiening van de verklaring op erewoord of, bij gebreke hieraan, het laatste aanslagbiljet waarover de rechthebbende beschikt, om op een meer betrouwbare wijze zijn financiële situatie en de aard van zijn verschillende inkomsten te kunnen bepalen
- de **bewijsstukken** aan de hand waarvan het jaarlijks inkomensbedrag kan worden aangetoond, zoals bijvoorbeeld, de bezoldigingsfiche 281.10.

De zelfstandigen moeten een geloofwaardig document voorleggen, zoals een document dat door de boekhouder is opgesteld, waarin het bedrag van de inkomsten wordt gepreciseerd.

Bij gebrek hieraan moeten er bewijskrachtige documenten worden voorgelegd die het maandelijks bedrag van de inkomsten vaststellen voor elk van de 6 laatste maanden van de referentieperiode (van juli tot december), zoals bijvoorbeeld, de maandelijks loonbriefjes of een attest waarop alle betaalde bedragen staan vermeld. Die wijze om de jaarlijkse inkomsten te evalueren, wordt bepaald door het feit dat de inkomsten van de doelgroep aanzienlijke periodieke schommelingen kunnen ondervinden in tegenstelling tot de situatie van de rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming.

Die bewijsstukken dienen om de verklaring op erewoord te ondersteunen en stellen de ziekenfondsen in staat om na te gaan of deze juist en volledig is.

Indien de inkomsten van het gezin niet kunnen worden vastgesteld aan de hand van de ingediende documenten, moeten ze worden aangevuld of vervangen door een andere geloofwaardig stuk.

In geval van betwisting van de geloofwaardigheid van het stuk dat de rechthebbende aan de V.I. heeft bezorgd, moet de Dienst voor Administratieve Controle van het RIZIV zich hierover uitspreken.

c. Opening en behoud van het recht op het Omnio-statuut

In het kader van het Omnio-statuut moet een onderscheid worden gemaakt tussen 2 opeenvolgende periodes: de opening van het recht en de verlenging van het recht.

Volgens Rudy Demotte zal de Dienst voor Administratieve Controle bijzondere aandacht besteden aan de controle op de toekenning van het Omnio-statuut.³⁷

OPENING VAN HET RECHT

Het recht op het Omnio-statuut van het gezin dat aan alle gestelde voorwaarden voldoet, wordt geopend vanaf de 1^e dag van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin de verklaring op erewoord werd ingediend en dit tot 31 december van het jaar volgend op het jaar van die indiening.³⁸

36. - Art. 45, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, pp. 19049-19050.

- Antwoorden van de minister. Rijksmiddelenbegroting over het begrotingsjaar 2007, Parl. St., DOC 51 2704/005, Kamer van volksvert., zitting van 14.12.2006, pp. 478-479.

37. Antwoorden van de minister. Rijksmiddelenbegroting over het begrotingsjaar 2007, Parl. st., DOC 51 2704/005, Kamer van volksvert., zitting van 14.12.2006, p. 479.

38. - Art. 48, § 1, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19050.

- Omzendbrief VI nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, p. 21.

Het Verzekeringscomité van het RIZIV heeft een gunstig advies uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van die bepaling betreffende de opening van het recht op het Omnio-statuut om te vermijden dat een rechthebbende op het Omnio-statuut wordt geconfronteerd met korte periodes zonder recht.³⁹

Voor alle aanvragen die vanaf 1 januari 2009 zijn ingediend zou het recht op het Omnio-statuut worden toegekend vanaf de 1^e dag van het kwartaal waarin de verklaring op erewoord is ingediend en zou het worden behouden tot 31 december van het jaar volgend op dat van de indiening van de aanvraag, behoudens een wijziging in de gezinssamenstelling.

VERLENGING VAN HET RECHT

Het recht op het Omnio-statuut wordt met een kalenderjaar verlengd indien uit de systematische jaarlijkse controle blijkt dat de inkomsten van het gezin het grensbedrag niet overschrijden, behoudens een herziening ingevolge een wijziging in de gezinssamenstelling.

In het raam van de procedure van de systematische controle stuurt de Dienst voor Administratieve Controle van het RIZIV aan de FOD Financiën de lijst door van rechthebbenden op het Omnio-statuut die vooraf door de V.I. is opgemaakt zodat de belastingadministratie hen kan meedelen of die verzekerden al dan niet belastingplichtig zijn en hen, indien nodig, het bedrag van de gezinsinkomsten kan meegeven.⁴⁰

Op basis van die informatie onderzoeken de V.I. het recht van de rechthebbenden op het Omnio-statuut door de gezinsinkomsten te vergelijken met het grensbedrag van de inkomsten van het jaar waarop zij betrekking hebben en brengen de Dienst voor Administratieve Controle op de hoogte van de genomen beslissing.

Na de systematische controle zijn 2 situaties mogelijk:

- **de gezinsinkomsten overschrijden het grensbedrag niet**

Het recht op het Omnio-statuut wordt met een kalenderjaar verlengd behalve bij wijziging van de gezinssamenstelling. In dit laatste geval gelden dezelfde principes als die welke tijdens de periode van opening van het recht van toepassing zijn.

- **de gezinsinkomsten overschrijden het grensbedrag**

Het recht op het Omnio-statuut eindigt op 31 december van het jaar van de vaststelling na overbrenging van de informatie door de belastingadministratie, ongeacht wanneer die informatie door de Dienst voor Administratieve Controle aan de V.I. wordt meegedeeld.

Volgens de reglementering en met uitzondering van de behartigenswaardige gevallen, mag dit gezin geen nieuwe verklaring op erewoord indienen gedurende een kalenderjaar, met andere woorden, het jaar dat volgt op het laatste jaar waarvoor het Omnio-statuut is toegekend. In werkelijkheid wordt dit verbod echter niet toegepast.

39. - Nota WGV 2008/12, 2e add. van 11.02.2009 betreffende het Omnio-statuut - Opening en einde van het recht - Ontwerp van omzendbrief.

- Not. van de WGV van 15.01.2009, p. 5.

- Nota CGV 2009/24 van 22.01.2009 betreffende Omnio - Opening van het recht - Intrekking van het recht bij wijziging van de gezinssamenstelling - Ontwerp van K.B.

- Nota CGV 2009/24 add. van 28.01.2009 betreffende het advies van de Commissie voor Begrotingscontrole - Omnio - Opening van het recht - Intrekking van het recht bij wijziging van de gezinssamenstelling - Ontwerp van K.B.

- Not. 2009/1 van de vergadering van 02.02.2009 van het Verzekeringscomité, p. 8.

40. - Art. 50 - 54, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19051.

- Sectoraal Comité voor de Federale Overheid, Besluit AF nr. 1/2008 van 14.02.2008 betreffende de vraag van het RIZIV om toegang te krijgen tot gegevens van persoonlijke aard van de FOD Financiën in het kader van de toepassing van het Omnio-statuut, AF/ MA/ 2007/011.

INTREKKING VAN HET RECHT

- **Wijziging van de gezinssamenstelling gedurende de periode waarin het recht van toepassing is⁴¹**

De V.I. moet steeds rekening houden met iedere wijziging in de samenstelling van het Omnio-gezin.

Het kan gebeuren dat het gezin, zoals het op 1 januari is samengesteld, gedurende het jaar wordt gewijzigd doordat het met een gezinslid wordt uitgebreid of door het vertrek van een gezinslid.

Het bestaande recht van het gezin wordt uitgebreid in geval van toevoeging aan het gezin van een kind dat jonger is dan 16 en waarvoor een 1^e inschrijving in het Rijksregister wordt gevraagd of op 1 januari van het jaar dat volgt op datgene waarin de gezinssamenstelling is gewijzigd voor een nieuw gezinslid dat ouder is dan 16, op voorwaarde dat het inkomensgrensbedrag niet wordt overschreden.

Bij het vertrek van een gezinslid moet de financiële situatie van de leden die in het oorspronkelijke gezin blijven, evenals de financiële situatie van de vertrekkende persoon worden onderzocht. Het oorspronkelijke recht op het Omnio-statuut blijft behouden op voorwaarde dat geen enkele entiteit een inkomen heeft dat het grensbedrag overschrijdt.

Een wijziging van de gezinssamenstelling kan in sommige gevallen gevolgen hebben voor het gezinsinkomen of voor het grensbedrag dat moet worden toegepast, waardoor het recht eventueel gedurende een korte periode van toepassing is.

Ingeval de wijziging van de gezinssamenstelling, met de daaruit voortvloeiende overschrijding van het inkomensgrensbedrag, gedurende de eerste 3/4 van het jaar valt, blijft het recht op het Omnio-statuut gelden tot 31 december van het jaar van de wijziging.

Indien de wijziging zich echter gedurende het 4e kwartaal voordoet, loopt het recht op 31 december van het daaropvolgende jaar ten einde.

Het Verzekeringscomité van het RIZIV heeft een gunstig advies uitgebracht met betrekking tot een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van die bepaling met betrekking tot het ten einde lopen van het recht op het Omnio-statuut in het geval van een gezinswijziging, teneinde het dossierbeheer en de a posteriori-controles van de inkomsten te vereenvoudigen.

In het geval van een wijziging van de gezinssamenstelling gedurende het tijdvak waarin het recht op het Omnio-statuut van toepassing is, zou dat recht bijgevolg blijven gelden tot 31 december van het jaar waarin die wijziging zich voordoet, ongeacht het moment waarop het is gebeurd.

- **Door de V.I. vastgestelde elementen**

Gedurende het 2^e jaar van het tijdvak waarin het recht van toepassing is, worden 2 categorieën van door de V.I. vastgestelde elementen gecreëerd teneinde de controle op de periode waarin het recht van toepassing is op te voeren.⁴²

41. - Art. 48, § 1 en 49, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19050
- Omzendbrief V.I. nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, pp. 21-22.

42. Art. 49, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19050.

- De indicatoren

Op basis van **indicatoren** stelt de V.I. vast dat het grensbedrag voor het gezinsinkomen zou kunnen worden overschreden.

In dat geval moeten de gezinsleden een nieuwe verklaring op erewoord ondertekenen waarin de inkomsten van het voorgaande jaar worden vermeld en, in geval van overschrijding van het grensbedrag, wordt het recht op het Omnio-statuut aan het einde van het tijdvak waarin het recht van toepassing is, ingetrokken.

Er moet worden opgemerkt dat er geen controle op basis van door het ziekenfonds vastgestelde elementen komt als de oorspronkelijke verklaring op erewoord gedurende het 4^e kwartaal wordt ingediend aangezien het tijdvak waarin het recht van toepassing is, beperkt is tot een jaar.

Momenteel bestaat er geen indicator die het mogelijk maakt de evolutie van de inkomsten van een gezin voor alle categorieën van rechthebbenden⁴³ op dezelfde manier te volgen. Het is om die reden dat de werkgroep Verzekeraarbaarheid heeft voorgesteld om voorlopig niet langer die methode te volgen bij de controles.

- Indiening van het aanslagbiljet door de rechthebbenden

De rechthebbenden van het Omnio-statuut zijn verplicht om hun V.I. ieder nieuw **aanslagbiljet** te bezorgen, en dat tot de aanslag met betrekking tot de inkomsten op basis waarvan het recht is geopend. Wijzigingen in hun inkomsten moeten zij evenwel niet meedelen.

Indien het document niet wordt ingediend, kan dat achteraf leiden tot een sanctie als element van kwade trouw vanwege de verzekerde indien uit de 1^e controle in samenwerking met de Belastingadministratie blijkt dat het inkomensgrensbedrag is overschreden.

Als de V.I. gedurende het 2^e jaar waarin het recht van toepassing is een nieuw aanslagbiljet ontvangt waaruit blijkt dat het inkomensgrensbedrag zou kunnen worden overschreden, moet zij het gezin ondervragen in verband met de inkomens van het voorgaande jaar.

Er kunnen zich 2 situaties voordoen:

- Ofwel kan op basis van het nieuwe aanslagbiljet met de inkomsten die hebben geleid tot de opening van het recht, met absolute zekerheid worden vastgesteld dat de belastbare bruto-jaarinkomsten het grensbedrag overschrijden.

Het recht op het Omnio-statuut moet worden ingetrokken met terugwerkende kracht tot de datum waarop het recht is geopend aangezien de V.I. het recht niet zou hebben toegekend indien zij van bij het begin van de behandeling van het dossier over die informatie had beschikt, met uitzondering van de behartigenswaardige situaties.

- Ofwel kan op basis van het nieuwe aanslagbiljet met de inkomsten die hebben geleid tot de opening van het recht of met de inkomsten van een voorgaand jaar, worden gezegd dat de inkomsten van het gezin het grensbedrag zouden kunnen overschrijden.

In dat geval wordt een nieuwe verklaring op erewoord met betrekking tot de inkomsten van het voorgaande jaar ondertekend en moeten de bewijsdocumenten voor die inkomsten worden bezorgd.

Het recht op het Omnio-statuut wordt aan het einde van het jaar ingetrokken indien uit de nieuwe verklaring op erewoord blijkt dat het inkomensgrensbedrag is overschreden.

43. Nota WGV 2008/14add. van 11.02.2009 in verband met Omnio - Indicatoren - Analyse van de voorstellen van het NIC, die zijn voorgesteld tijdens de vergadering van de WGV van 13.05.2008.

◦ **Gevolgen van de 1^e controle voor het recht op het Omnio-statuut⁴⁴**

Een 1^e controle op de inkomsten op basis waarvan het recht is geopend, met name de inkomsten van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de verklaring op erewoord is ingediend, wordt ingevoerd volgens de in het koninklijk besluit van 1 april 2007 vastgestelde bepalingen met betrekking tot de systematische jaarlijkse controle.

De procedure die van toepassing is in het kader van die 1^e controle is dezelfde als die van de systematische controles op de inkomsten waarvan sprake is in het kader van de verlenging van het recht.

Voor het controlejaar 2008, met name het jaar van de systematische controle op de inkomsten van het jaar 2006, gaat het om alle "Rijksregister"-gezinnen die op 1 januari 2007 zijn samengesteld en aan wie het recht op het Omnio-statuut is toegekend na de indiening van een aanvraag in de loop van 2007.

Indien uit de a posteriori-controle blijkt dat de gezinsinkomsten het vastgestelde grensbedrag overschrijden, wordt het recht op het Omnio-statuut ingetrokken met terugwerkende kracht tot de datum waarop het recht is geopend en moeten de ten onrechte toegekende uitkeringen worden teruggevorderd.

Een ander gevolg van de intrekking van het recht, dat in feite niet wordt toegepast, is het verbod om gedurende het volledige kalenderjaar dat volgt op het jaar van de 1^e controle, met name het jaar dat volgt op het jaar waarin de informatie door de fiscus is doorgestuurd, een nieuwe verklaring op erewoord in te dienen.

Overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen van uiteenlopende aard die, geheel of gedeeltelijk, ten laste van de Staat zijn, kan een administratieve sanctie, tot zelfs een geldboete, worden opgelegd indien blijkt dat de verklaring op erewoord een frauduleus karakter heeft en bijvoorbeeld opzettelijk nagelaten is bepaalde inkomsten aan te geven.

Een uitzondering op de gevolgen van de 1^e controle wordt gemaakt voor de gezinnen die zich in een van de behartigenswaardige situaties bevinden zoals die zijn gedefinieerd in een ministerieel besluit van 3 september 2009.⁴⁵

Ingeval de V.I. vaststelt dat het grensbedrag dat van toepassing is op het Omnio-gezin met ten hoogste 5 % is overschreden, wordt het recht aan het einde van het tijdvak waarin het recht van toepassing was, ingetrokken en worden de ingevolge dat recht ten onrechte verleende uitkeringen niet teruggevorderd.

Voor alle dossiers waarin het voor het gezin geldende inkomensgrensbedrag met meer dan 5 % wordt overschreden, wordt het recht ingetrokken met terugwerkende kracht tot de datum waarop het recht is geopend en worden ook de uitkeringen teruggevorderd.

Om praktische redenen, met het oog op de opsporing van de desbetreffende dossiers, is gekozen voor het criterium "overschrijding van het Omnio-grensbedrag".

44. - Art. 48, § 2, K.B. van 01.04.2007, B.S., 03.04.2007, p. 19050.
 - Omzendbrief V.I. nr. 2008/239 - 3991/202 van 05.06.2008, p. 24.
 - Omzendbrief V.I. nr. 2008/246 - 3991/203 van 12.06.2008 betreffende de gegevensstromen in het raam van de controle op de inkomensvoorwaarden voor de opening van het Omnio-statuut.

45. M.B. van 03.09.2009 tot uitvoering van art. 48, § 2, van het K.B. van 01.04.2007 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, bedoeld in art. 37, §§ 1 en 19, GVU-wet, en tot invoering van het Omnio-statuut, B.S., 08.09.2009, pp. 61348-61349.

Nadat de dossiers waarin het Omnio-grensbedrag met ten hoogste 5 % is overschreden door de V.I. bij de Dienst voor Geneeskundige Verzorging van het RIZIV zijn ingediend, zal de leidend ambtenaar van die dienst beslissen of ze al dan niet als “behartigenswaardige situatie” worden erkend, op basis van de volgende objectieve criteria: de aard en de periodiciteit van de wel aangegeven maar verkeerd geraamde inkomsten of van de niet-aangegeven inkomsten, het verschil tussen de reglementering die van toepassing is inzake fiscaliteit, verhoogde tegemoetkoming en Omnio-statuut en de huidige situatie van de verzekerden.

Bij de aanvraag tot erkenning moeten een aantal documenten worden gevoegd:

- de verklaring op erewoord met betrekking tot Omnio
- de informatie met betrekking tot de inkomsten, die aantoont dat het gezin geen recht had op het Omnio-statuut
- eventueel de nieuwe verklaring op erewoord die is ingediend door het gezin of door sommige van de gezinsleden
- eventueel de nieuwe samenstelling van het gezin van de verzekerden die deel uitmaakten van het oorspronkelijke gezin
- de samenvatting van de belangrijkste elementen uit het dossier.

Voor de gevallen waarin het recht op het Omnio-statuut in 2008 ingaat, wordt door de Dienst voor Geneeskundige Verzorging een uniformisering van de voorstelling van de dossiers voorgesteld.⁴⁶

De beslissing moet uiterlijk aan het einde van de 3^e maand volgend op de maand waarin het dossier is ingediend, aan de V.I. worden meegedeeld. Indien er geen beslissing wordt genomen binnen de vastgestelde termijn, wordt de “behartigenswaardige situatie” beschouwd als zijnde erkend.

4. De toekomst van het Omnio-statuut

a. Impact van het nieuwe statuut⁴⁷

Bij de invoering van het Omnio-statuut werden de initiatiefnemers geconfronteerd met een delicaat en complex probleem. De doelpopulatie moest de nodige informatie krijgen met betrekking tot de nieuwe maatregel en tegelijkertijd moest worden vermeden dat de V.I. en het RIZIV af te rekenen kregen met een werkoverlast door een aangroei van ongerechtvaardigde aanvragen.

Sinds 1 juli 2007 evolueert het aantal rechthebbenden op het Omnio-statuut als volgt:⁴⁸

Situatie op	Aantal rechthebbenden op het Omnio-statuut per kwartaal
01.01.2009	189 987
01.10.2008	181 429
01.07.2008	155 360
01.04.2008	147 508
01.01.2008	112 419
01.10.2007	91 671
01.07.2007	47 169

46. Nota WGV 2009/35 van 07.10.2009 betreffende de Omnio-dossiers 2008 - behartigenswaardige situaties.

47. - Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering, “Tweede wijzigingsclausule bij de tweede bestuursovereenkomst 2006-2008 tussen de Staat en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering - Jaar 2009”, p. 37.

- Antwoord van de minister. Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 2007., Parl. St., DOC 51 2704/005, Kamer. Volksvertegenw., zitting van 14.12.2006, p. 480.

- Mondelinge vraag van mevr. Vera Dua aan minister Onkelinx over “het stijgende remgeld voor medische kosten” (nr. 4 -221) en antwoord, Hand. Sen., Plenaire vergaderingen 10.04.2008, gewone zitting 2007-2008, 4-24, pp. 12-14.

48. Website van het RIZIV: www.riziv.be, rubriek Burger > Medische kosten > Omnio.

Op 1 januari 2008 zag de spreiding van het aantal rechthebbenden per regio er als volgt uit: 43 282 rechthebbenden in Vlaanderen (38,5 %), 28 779 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (25,6 %) en 40 358 in Wallonië (35,9 %).

Die geografische verdeling is evenwel gebaseerd op het adres van het ziekenfonds waarbij de verzekerden zijn aangesloten.⁴⁹

Het aantal gerechtigden dat aanspraak kan maken op de verhoogde tegemoetkoming of op het Omnio-statuut is tevens een indicator voor het aantal mensen die zich in een financieel moeilijke situatie bevinden.⁵⁰

Volgens de 2^e wijzigingsclausule bij de bestuursovereenkomsten 2006-2008 tussen de Belgische staat en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering voor 2009, blijft het aantal rechthebbenden ver beneden het geraamde aantal.

2 jaar na de invoering van het Omnio-statuut stelt men vast dat 189 987 personen het Omnio-statuut genieten, terwijl bij de uitwerking van het nieuwe statuut, op basis van fiscale statistieken, 818 478 potentiële rechthebbenden waren geteld.

In het regeerakkoord is de toegang tot de gezondheid opgenomen als een van de voornaamste politieke bekommernissen. De minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft verklaard dat zij, in overleg met het RIZIV en de V.I., wil streven naar een gewaarborgde toekenning van het Omnio-statuut aan alle potentiële rechthebbende gezinnen en niet langer aan 23 % van hen zoals op 1 januari 2009 het geval was.

De minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid is meermaals geïnterpelleerd door parlementsliden⁵¹ in verband met het lage aantal potentiële kandidaten voor het Omnio-statuut die hun rechten hadden doen gelden op de toegang tot de geneeskundige verzorging en tot de afgeleide rechten. De vragen kunnen tot 3 hoofdlijnen worden teruggebracht.

DE INITIATIEVEN DIE SINDS DE INVOERING VAN HET OMNIO-STATUUT ZIJN GENOMEN MET DE BEDOELING TE INFORMEREN EN TE SENSIBILISEREN

Zowel het RIZIV als de V.I. hebben verschillende voorlichtingscampagnes gevoerd.

De V.I. hebben aanzienlijke inspanningen geleverd om hun verzekerden, in het algemeen, te informeren via brochures of via informatierubrieken op hun websites, of in samenwerking met sociale organen zoals het OCMW of de vakbonden, of via mailings die specifiek gericht zijn aan bepaalde sociale categorieën voor wie de maatregel is genomen, zoals bijvoorbeeld de eenoudergezinnen.

49. Antwoord van Steven Vanackere (Vlaams Minister van welzijn, volksgezondheid en gezin) op vraag nr. 204 van 06.05.2008 van Bart Van Malderen, Vlaams Parlement, Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 9, - Juni 2008 (zitting 2007-2008), p. 412.

50. Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, "Welzijnsbarometer. Brussels armoederapport 2008", Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2008, pp. 16-17.

51. - Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwerkerke aan de vice-eerste minister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "het niet aanvragen van het Omnio-statuut door het overgrote deel van de rechthebbenden", nr. 4-504, Hand. Sen., Plenaire vergaderingen, 4-47, gewone zitting 2008-2009, 06.11.2008, pp. 75-76.

- Antwoord van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, daterende van 27.11.2008, op de vraag nr. 322 van de heer Georges Gilkinet, daterende van 26.08.2008, betreffende de invoering van het Omnio-statuut, Schriftelijk V.A., QRVA 52 042, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 24.11.2008, pp. 11316-11319. Het Omnio-statuut. - Vergemakkelijking toegang

- Vraag nr. 99 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Mia De Schampelaere van 14.01.2009 aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in verband met het Omnio-statuut - Vergemakkelijking toegang (MV 7792). Antwoord van 30.01.2009, Schriftelijke vragen en antwoorden, QRVA 52 47, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 02.02.2009, pp. 34-36.

- Vraag nr. 38 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Mia De Schampelaere, daterende van 14.01.2009, aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in verband met het Omnio-statuut (MV 6699). Antwoord van 27.04.2009, Schriftelijke vragen en antwoorden, QRVA 52 60, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 30.04.2009, pp. 106-108.

- Vraag nr. 44 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Colette Burgeon, daterende van 14.01.2009, aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in verband met de onwetendheid bij de begunstigden van het Omnio-statuut (MV 7033). Antwoord van 23.03.2009, Schriftelijke vragen en antwoorden, QRVA 52 55, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 30.03.2009, pp. 108-110.

- Vraag om uitleg van de heer Patrick Vankrunkelsven aan de vice-eerste minister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding over het "Omnio-statuut" (nr. 4-832), Hand. Sen., Plenaire vergaderingen, 4-69, gewone zitting 2008-2009, 26.03.2009, pp. 42-43.

De initiatieven die op dit vlak door het RIZIV zijn genomen, gaan van het verstrekken van voor iedereen toegankelijke nuttige en noodzakelijke informatie op de website, tot het verspreiden van een folder waarin het Omnio-statuut wordt beschreven of het aanmaken van een mailboxadres om de vragen van aanvragers van het statuut te beantwoorden. Het blijft evenwel de vraag of de potentiële rechthebbenden wel gebruik maken van die moderne informatiekanalen.

DE REDENEN VOOR HET KLEINE AANTAL RECHTHEBBENDEN

Momenteel volstaan de ingezamelde gegevens niet om met zekerheid te zeggen waaraan die vaststelling te wijten is.

Volgens minister Laurette Onkelinx kan de huidige kloof tussen het aantal werkelijke en het aantal geraamde rechthebbenden worden verklaard door de administratieve stappen die moeten worden gezet. Voor mensen met een laag inkomen en met geringe noden inzake geneeskundige verzorging, en bijgevolg met weinig interesse voor deze maatregel, vormen die een hinderpaal als zij geen zware gezondheidsproblemen hebben.

DE MAATREGELEN DIE WORDEN GEPLAND OM EEN VEREENVOUDIGDE EN AUTOMATISCHE TOEGANG TOT HET OMNIO-STATUUT TE WAARBORGEN ⁵²

Het RIZIV en de V.I. onderzoeken momenteel samen hoe ze uit de massa beschikbare informatie indicatoren kunnen halen op basis waarvan de potentiële rechthebbenden kunnen worden geselecteerd en meer gericht gesensibiliseerd.

De vereenvoudiging en automatische toekenning van het recht op het Omnio-statuut worden verdedigd in het "Federaal plan armoedebestrijding" en het programma "Prioriteit aan de chronisch zieken".

Op politiek vlak staat niets de invoering van dit automatische procedé, dat het systeem minder stigmatiserend zou maken voor de betrokkenen, in de weg. Deze hervorming is echter complex door technische problemen die verband houden met de instabiliteit van de gezinssamenstelling en de informatie over de inkomens.

Om de toekenning van het Omnio-statuut te automatiseren, moet nauw en efficiënt worden samengewerkt met de FOD Financiën, en moeten de inkomensgegevens toegankelijk zijn en kunnen worden verwerkt. Er bestaat evenwel geen gegevensbank, meer bepaald met fiscale gegevens, waarin alle voor het Omnio-statuut in aanmerking genomen inkomens worden opgeslagen.

Gedurende de werkvergaderingen met de beleidscellen Financiën, Sociale Zaken en Volksgezondheid, de FOD Financiën (Belastingadministratie) en het RIZIV is echter gebleken dat de huidige reglementering betreffende het Omnio-statuut die automatisering op administratief vlak bemoeilijkt.

Naast de hierboven reeds opgesomde praktische problemen, is het vooral door de complexiteit van het project, de beschikbaarheidstermijnen voor sommige gegevens en de vertrouwelijkheid van de fiscale gegevens die moet worden gewaarborgd ingevolge de wetgeving betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer moeilijk om toegang te krijgen tot bepaalde fiscale gegevens die nodig zijn voor de controle van de inkomensvoorwaarden door het RIZIV en de V.I.

52. - Samengevoegde vragen van Koen Bultinck over het Omnio-statuut (nr. 4103) en van Georges Gilkinet over de implementatie van het Omnio-statuut (nr. 4508) aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Laurette Onkelinx, CRIV 52 COM 171, Kamer Volksvertegenw., Integraal verslag van de Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, zitting 2007-2008, 21.04.2008, pp. 24-27.

- Vraag om uitleg van de heer Patrick Vankrunkelsven aan de vice-eerste minister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding over het "Omnio-statuut" (nr. 4-832), Hand. Sen., Plenaire vergaderingen, 4-69, gewone zitting 2008-2009, 26.03.2009, pp. 42-43.

- Gedachtewisseling. Chronische ziekten. Verslag namens de Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, uitgebracht door de h. Luc Goutry, Parl. St., DOC 52 2043/001, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 11.06.2009, p. 4.

- Nota WGV 2009/24 van 16.07.2009 betreffende de hervorming van het Omnio-statuut.

Bijgevolg heeft de ministerraad beslist een aantal verschillen tussen het Omnio-statuut en het RVV (recht op verhoogde verzekeringstegemoetkoming) weg te werken door als referentie de wetgeving betreffende de klassieke verhoogde tegemoetkoming te nemen in plaats van de automatisering van het Omnio-statuut.

De fusie van het recht op de verhoogde tegemoetkoming door de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot een enkel statuut ligt momenteel ter discussie en moet op politiek niveau het voorwerp uitmaken van diepgaand overleg. Een 1^e concrete etappe op de weg naar die mogelijke integratie wordt beschreven in het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake gezondheidszorg, dat op 15 mei 2009 door de ministerraad is goedgekeurd. De minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid kondigt aan dat de langdurig werklozen van minder dan 50 jaar en de eenoudergezinnen van het recht op het Omnio-statuut zullen worden overgeheveld naar een nieuwe categorie van rechthebbenden op de klassieke verhoogde tegemoetkoming, waarbij de gebruikte begrippen zullen worden gelijkgeschakeld en toegangsvoorwaarden en de procedure zullen worden geüniformiseerd. Die verzekerden zouden dus niet langer de nodige administratieve stappen moeten zetten met het oog op het Omnio-statuut.

De werkgroep Verzekeraarbaarheid van het RIZIV is belast met de uitwerking van concrete voorstellen met betrekking tot de maximale gelijkgeschakeling van de 2 statuten teneinde te komen tot een toekenningsprocedure die zo nauw mogelijk aansluit bij de huidige procedure die wordt gevolgd voor de opening van het recht op verhoogde tegemoetkoming.

Momenteel is het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) bezig met een studie over de stabiliteit van de inkomens van de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming. De resultaten worden pas verwacht tegen het 2^e semester van 2010.

Sommige sociale actoren hebben zich kritisch en bezorgd uitgelaten over het Omnio-statuut. Hun argumenten worden hieronder weergegeven zodat de lezer zich zelf een mening kan vormen.

Verschillende V.I. wijzen erop dat het moeilijk is om de inkomens van de rechthebbenden te onderzoeken doordat kennis van de fiscale reglementering vereist is.

Op een vraag van senator mevr. Van de Castele antwoordde de vorige minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid dat dergelijke inkomenscontroles door de ziekenfondsen niet nieuw zijn aangezien zij reeds van toepassing zijn voor de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming die is toegekend op basis van een hoedanigheid, ook al is die oefening zeker niet altijd gemakkelijk.⁵³

Volgens andere partijen zou de toekenning van het Omnio-statuut op basis van een inkomen als enige voorwaarde een verzwakking inhouden voor onze sociale zekerheid die gebaseerd is op solidariteit.

Door de categorie van rechthebbenden die binnen de deelnemers aan het systeem de meerderheid vormen (de middenklasse in het algemeen), dreigt men hen te ontmoedigen en hen meer en meer te drijven in de richting van privéverzekeringen, wat desastreuze gevolgen zou kunnen hebben voor onze ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Er kwamen ook opmerkingen van de medische huizen, die vrezen dat alle verzekerden die de inkomensgrens overschrijden, ook al is dat maar lichtjes, zullen worden uitgesloten van het nieuwe statuut.

De maatregel vergemakkelijkt de toegang voor personen die zich in een moeilijke financiële situatie bevinden tot eerstelijnszorg (huisartsen) maar zou eveneens ervoor kunnen zorgen dat zij niet verder geraken dan de primaire verzorging door de honorariumsupplementen die worden gevraagd in de 2^e (gespecialiseerde verzorging) of in de 3^e lijn (hoogtechnologische geneeskunde).⁵⁴

53. Vraag nr. 3 - 7743, daterende van 26.03.2007, van mevr. Van de Castele aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid: Omnio-statuut - Invoering - Toepassing voor zelfstandigen, V.A., Sen., Bulletin 3-89, zitting 2006-2007, 03.04.2007, pp. 10252-10254.

54. Heymans, I. en Drielsma, P., "Un nouveau statut "Omnio" pour élargir la couverture en soins de santé" (Een nieuw Omnio-statuut om de dekking inzake gezondheidszorg te verhogen), Santé conjugée, januari 2007, nr. 39, pp. 2-3.

b. Voorstellen met betrekking tot de chronisch zieken: op naar een uniek statuut?⁵⁵

In de algemene beleidsnota met de beleidslijnen voor 2007 in het kader van de volksgezondheid werd een 1e stap gezet in een proces tot verbetering van de dekking door de verzekering van de chronisch zieken, die, ondanks een VT hoedanigheid en de MAF, nog altijd werden geconfronteerd met hoge medische kosten.

In de afdeling “volksgezondheid” van het regeerakkoord wordt vastgesteld dat de specifieke verzorging van chronisch zieken vandaag onvoldoende wordt gedekt. Om die situatie te verhelpen, zullen de toegankelijkheid en de kwaliteit van de verzorging worden verbeterd via voorkeursmechanismen en een vermindering van de kosten voor verzorging voor chronisch zieken.

Er is een schriftelijke enquête met vragenlijsten gevoerd bij de hulpverenigingen voor chronische patiënten om actielijnen vast te stellen.

In het kader van het “Programma voor de verbetering van de levenskwaliteit van personen met chronische ziekten 2009-2010”, dat door de regering is goedgekeurd, heeft de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Laurette Onkelinx op 23 september 2008 een overzicht gegeven van de maatregelen die door de geraadpleegde verenigingen naar voren worden geschoven om komaf te maken met de huidige tekortkomingen in het zorgsysteem.

1 van de 5 belangrijkste eisen is de vereenvoudiging van de administratieve procedures en rompslomp.

In een overgangsfase zou in samenwerking met de V.I. en de FOD Financiën een procedure worden ingevoerd waardoor de ziekenfondsen potentiële rechthebbenden op het Omnio-statuuat onder hun verzekerden kunnen opsporen. De V.I. zou dan zelf contact opnemen met die leden om na te gaan of zij aan de inkomensvoorwaarden voldoen.

Voor een volgende fase werd gedacht aan de invoering van de automatische toekenning van het Omnio-statuuat via een samenwerking tussen de FOD Financiën en de V.I., zonder dat het lid stappen moet zetten. Die doelstelling is eveneens opgenomen in het door de ministerraad goedgekeurde Federaal plan armoedebestrijding. Dat plan wordt hieronder geanalyseerd.

Uit werkvergaderingen met de verschillende betrokken actoren is gebleken dat die automatisering onuitvoerbaar is wegens tal van technische en praktische problemen. Het systeem zou kunnen worden vereenvoudigd door het recht op de verhoogde tegemoetkoming (BIM) en het recht op het Omnio-statuuat te integreren in een uniek statuut met het belastbaar gezinsinkomen als enig criterium.

c. Het Omnio-statuuat als oplossing voor de huidige socio-economische problemen

De voorbije jaren is in wetenschappelijke en politieke middens almaar meer aandacht gegaan naar de problematiek van de socio-economische verschillen en ongelijkheden op het vlak van de gezondheid en de toegang tot de gezondheidszorg.

55. - Inleidende uiteenzetting door de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 2007. Ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007. Rapport fait au nom de la Commission des Finances et du Budget, Parl. St., DOC 51 2704/005, Ch. Repr., session du 14.12.2006, pp. 438-439.

- “Programma voor de verbetering van de levenskwaliteit van personen met chronische ziekten 2009-2010”, Brussel, 23.09.2008.

- Nota WGV 2009/24 van 16.07.2009 betreffende de hervorming van het Omnio-statuuat.

FEDERAAL PLAN ARMOEDEBESTRIJDING⁵⁶

Op 4 juli 2008 heeft de ministerraad het Federaal plan armoedebestrijding goedgekeurd.

Volgens Europese statistieken van 2006 loopt 1 Belg op 7, meer bepaald 14,7 % van de bevolking, een verhoogd risico op armoede.

Meer dan 1 Brusselaar op 4 leeft daadwerkelijk onder die armoederisicodrempel. Daarbij gaat het vooral om alleenstaanden (23,7 %), in de 1^e plaats alleenstaande vrouwen, en eenoudergezinnen (31,7 %).

Uit de Nationale gezondheidsenquête van 2004 blijkt dat het nauwe verband tussen de gezondheid en de sociale status geen verschijnsel is dat zich alleen in het Brussels Gewest voordoet, maar dat in Brussel, in vergelijking met de rest van het land, een groter deel van de bevolking minder bemiddeld is. Een Brusselaar op 5 verklaart dat hij gezondheidsuitgaven om financiële redenen heeft moeten uitstellen, terwijl dat voor het volledige grondgebied 1 op 10 is.⁵⁷

Het Belgische systeem van sociale bescherming mag er dan al voor zorgen dat de effecten van die plaatsgebonden armoede binnen de perken blijven en de evolutie ervan onderhevig is aan de maatregelen die worden genomen ter bestrijding ervan, toch is dit fenomeen in België meer uitgesproken dan in de buurlanden.

Aan de basis van de armoede liggen tal van uiteenlopende factoren, die te maken hebben met de levensomstandigheden van de personen en met hun vermogen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien en is het inkomen slechts een van de facetten.

Met die vaststellingen voor ogen en vanuit het besef dat onze maatschappij een collectieve verantwoordelijkheid draagt met betrekking tot die problematiek, heeft de regering zich in haar regeerakkoord ertoe verbonden de armoede in België terug te dringen, daarmee aansluitend bij de strategie die is overeengekomen op de Europese top van Lissabon in maart 2000 in het kader van de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting, en die is hernomen in het kader van het Europees jaar van de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting in 2010, dat tevens het jaar zal zijn van het Belgische en Spaanse voorzitterschap van de Europese Unie.

Die verbintenis, die de bepaling van artikel 23 van de Belgische grondwet volgt, waarin wordt gesteld dat ieder mens het recht heeft een menswaardig leven te leiden, is ingeschreven in het federaal plan, samen met concrete voorstellen voor een uitbreiding van de voorzieningen die de bestaanszekerheid waarborgen en voor een verbetering van de levensomstandigheden van de minder bemiddelde bevolkingsgroepen.

In de strijd tegen de armoede is het van essentieel belang dat het recht op gezondheid wordt gewaarborgd.

Het Belgische zorgsysteem zorgt ervoor dat het merendeel van de Belgen toegang heeft tot tal van kwaliteitsvolle diensten en is een van de meest performante systemen ter wereld. De toegang tot de geneeskundige verzorging blijft evenwel ongelijk verdeeld door de vicieuze cirkel die blijft bestaan tussen een wankele gezondheidstoestand en het economische vermogen.⁵⁸

56. - "Federaal plan armoedebestrijding": www.armoedebestrijding.be/publications/Fed_Plan_armoedebestrijding_040708.pdf

- Algemene beleidsnota van de staatssecretaris voor armoedebestrijding, toegevoegd aan de minister van Maatschappelijke Integratie, Pensioenen en Grote Steden, Parl. St., DOC 52 1529/00, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 03.11.2008.

- Gedachtewisseling. Voorstelling van het Federaal plan armoedebestrijding. Verslag namens de Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, uitgebracht door mevr. Lieve Van Daele, Parl. St., DOC 52 1541/001, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 05.11.2008, pp. 1-46.

- Swennen, G., Temmerman M., Voorstel van resolutie ter bestrijding van armoede, Belgische Senaat, zitting 2007-2008, 4 - 464/1, 14.12.2007, pp. 1-4.

- Marière, G., "Plan fédéral de lutte contre la pauvreté: Personnes handicapées, Invalides: concernées?" (Federaal plan armoedebestrijding: Ook voor mindervaliden, invaliden?), ASPH 2008/1, 31.07.2008, pp. 1-20.

57. Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, "Welzijnsbarometer. Brussels armoederapport 2008", Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2008, p. 44.

58. De Boyser, K., Levecque, K., Vranken, J., "Sociale ongelijkheid inzake gezondheid : een historiek van federale en Vlaamse beleidsantwoorden", Belgisch tijdschrift voor sociale zekerheid, 3e kwartaal 2007, pp. 485-506.

Het wordt almaar duidelijker dat de toegang tot de geneeskundige verzorging eenvoudiger en transparanter moet worden gemaakt om de burgers het recht op verzorging te waarborgen.

Om daartoe te komen, moet de toegang tot het Omnio-statuuat worden vereenvoudigd, eventueel zelfs geautomatiseerd, en moet het publiek via een actieve promotiecampagne beter worden geïnformeerd over de werking van de voorzieningen, aangezien zij voor vele kandidaten grotendeels onbekend blijven.

In het kader van de toegang tot de mobiliteit zouden de rechthebbenden op het Omnio-statuuat eveneens beter moeten worden geïnformeerd door de NMBS met betrekking tot de afgeleide sociale rechten en zo snel mogelijk automatisch dat bijkomende voordeel toegekend krijgen.

In het plan voor de armoedebestrijding wordt gestreefd naar de automatisering van de rechten en de uitbreiding van de bestaande voorzieningen om het sociaal systeem te vereenvoudigen en de armsten de mogelijkheid te bieden om hun rechten te laten gelden.

POLITIEKE HERVORMINGSVOORSTELLEN

Tijdens een periode van zorgwekkende socio-economische conjunctuur, waarin almaar meer personen in een onzekere situatie verzeilen, moet dringend werk worden gemaakt van de toegang tot de geneeskundige verzorging.

Verschillende politieke hervormingsvoorstellen trachten een antwoord te geven op deze problematiek.

- Op 29 oktober 2008 hebben Muriel Gerkens, Tinne Vanderstraeten en Georges Gilkinet in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel ingediend met betrekking tot een reeks maatregelen die de toegankelijkheid van de geneeskundige verzorging moeten verbeteren.⁵⁹

Vanuit de vaststelling dat er een link bestaat tussen de gezondheidstoestand, een hachelijke financiële situatie en sociale uitsluiting wordt daarin voorgesteld om de toegang tot de geneeskundige verzorging te vergemakkelijken door de geplande maatregelen gepaard te laten gaan met een hervorming van het stelsel van verhoogde tegemoetkomingen.

De laatste jaren zijn diverse maatregelen genomen om een welbepaald deel van de bevolking de toegang tot de verzorging te waarborgen. Een van die interessante initiatieven was de invoering van het Omnio-statuuat. Dat heeft echter niet de verhoopte resultaten opgeleverd, meer bepaald de 818 000 potentiële rechthebbenden bereiken.

Die vaststelling vloeit voort uit het feit dat heel wat mensen op wie de maatregel betrekking heeft niet op de hoogte zijn ondanks alle georganiseerde campagnes en dat de rechthebbenden door de complexiteit en de zwaarte van de administratieve procedure aarzelen om hun aanvraag in te dienen.

De actoren uit de gezondheids- en sociale sector wijzen eveneens op de administratieve complexiteit van het Omnio-statuuat en van de inkomenscontrole, en merken op dat veel ook te wijten is aan het naast elkaar bestaan van de verschillende voorkeurregelingen.

Het voorstel heeft dus tot doel het huidige systeem te vereenvoudigen door het stelsel van de klassieke verhoogde tegemoetkoming en van het Omnio-statuuat samen te voegen tot een uniek voorkeurstatuut.

Het principe achter die wijziging berust op een vereenvoudiging van de toekenningsprocedure via een automatisering van de toegang tot dat uniek statuut zonder voorafgaande formaliteiten, aan iedereen die deel uitmaakt van een gezin waarvan het inkomen onder het vastgestelde plafond ligt.

59. Wetsvoorstel met betrekking tot een serie maatregelen die de toegankelijkheid van de geneeskundige verzorging moeten vergroten, Parl. St., DOC 52 1597/001, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 19.11.2008, pp. 3-39.

De Kruispuntbank van de sociale zekerheid zou ieder kwartaal voor alle sociaal verzekerden op basis van alle beschikbare gegevens de gezinssamenstelling en het inkomen controleren. Als een gezin aan de voorwaarden voldoet, zou de Kruispuntbank dat onmiddellijk meedelen aan de V.l., die zou overgaan tot de toekenning van het Omnio-statuut.

De nieuwe maatregel is gebaseerd op een systeem met 2 plafonds: Omnio en Omnio Plus. Het inkomensgrensbedrag dat momenteel van toepassing is in het kader van het Omnio-statuut is relatief laag, wat kan zorgen voor een werkloosheidsval. Het kan gebeuren dat het inkomen door een beroepsactiviteit, hoe kortstondig die ook moge zijn, stijgt en dat men daardoor niet langer toegang heeft tot het statuut en de afgeleide sociale voordelen.

In de tabel wordt verder nog voorgesteld om de eerstelijnsverzorging voor de rechthebbenden op het Omnio-statuut en OmnioPlus-statuut beter te vergoeden en om de toegang tot de derde-betalersregeling in het kader van de ambulante zorg te vergemakkelijken.

o Andere voorstellen

- o 1 van de 10 maatregelen die de cdH voorstelt om de koopkracht te verhogen⁶⁰, is erop gericht de kosten voor gezondheidszorg te verminderen onder meer door de meest kwetsbaren, wat de chronisch zieken in de 1^e plaats ook zijn, middelen ter beschikking te stellen zodat zij op financieel vlak beter gewapend zijn.

Andere voorstellen die bij de onderhandelingen voor de vorming van een federale regering werden geformuleerd, zijn de vereenvoudiging van de voorkeurregelingen BIM en Omnio en van de MAF en de automatische toekenning van het Omnio-statuut aan de rechthebbenden, en dat om alle Belgen een menswaardig leven te waarborgen.

- o In zijn "programme 2007"⁶¹ pleit de Mouvement Réformateur voor een maximale toegang tot de zorg voor de bevolkingsgroepen die deze het hardst nodig hebben.

Zij stellen voor om voor de nieuwe systemen voor de geneeskundige verzorging voorrang te verlenen aan chronisch zieken of patiënten met ernstige aandoeningen. In dat kader zouden de voorkeurregelingen BIM en Omnio gericht kunnen worden toegepast door rekening te houden met het inkomen en de pathologie.

Tot besluit stellen we vast dat alle voorstellen tot hervorming van de toegang tot de geneeskundige verzorging gericht zijn op de erkenning van de chronisch zieken en op een samensmelting van de verhoogde tegemoetkoming in een uniek statuut dat automatisch aan de rechthebbenden wordt toegekend als zij aan de voorwaarden voldoen, zonder dat zij een lange en complexe administratieve procedure moeten doorlopen.

2^e WIJZIGINGSCLAUSULE BIJ DE BESTUURSOVEREENKOMST 2006-2008 TUSSEN DE BELGISCHE STAAT EN HET RIJKSINSTITUUT VOOR ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING VOOR HET JAAR 2009⁶²

In artikel N11 van de 2^e wijzigingsclausule bij de 2^e bestuursovereenkomst tussen de Belgische staat en het RIZIV wordt een nieuw project ingevoerd dat nog niet was opgenomen in de bestuursovereenkomst 2006-2008, met name de ontwikkeling van een eenvoudiger en gemakkelijker toegankelijk Omnio-statuut.

Feit is dat het aantal rechthebbenden op het Omnio-statuut heel wat lager ligt dan het geraamde aantal. Men kan zich afvragen of de beoogde doelstelling van een betere toegankelijkheid van de geneeskundige verzorging voldoende gehaald is.

Die problematiek ligt aan de oorsprong van heel wat voorstellen tot hervorming en van discussies met betrekking tot de vereenvoudiging van het Omnio-statuut samen met een eventuele automatische toekenning ervan.

60. "Dix mesures du cdH pour augmenter le pouvoir d'achat", persbericht cdH, Brussel, 14.12.2007.

61. "Programma 2007. Thema: Gezondheid, levenskwaliteit, de gezinnen", Mouvement Réformateur.

62. Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering, "Tweede wijzigingsclausule bij de tweede bestuursovereenkomst 2006-2008 tussen de staat en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering - Jaar 2009", pp. 36-38.

In april 2008 heeft het RIZIV het Federaal Kenniscentrum (KCE) een onderwerp ter studie voorgelegd, met de vraag de volgende punten te objectiveren:

- het merkelijk lagere aantal rechthebbenden in vergelijking met het geraamde aantal
- de mate waarin financieel kwetsbare personen met uitgaven voor geneeskundige verzorging reeds gedekt zijn door het Omnio-statuut
- eventuele aanwijzingen dat de rechthebbenden op het Omnio-statuut vooral te vinden zijn in gezinnen met hoge uitgaven voor geneeskundige verzorging
- de mate waarin specifieke doelgroepen worden bereikt (werklozen, eenoudergezinnen, gezinnen met kinderen, zelfstandigen, ...)
- eventuele verschillen tussen de V.I. wat de toekenning van het Omnio-statuut aan hun gerechtigden betreft ten opzichte van de verwachtingen op basis van het risicoprofiel van de V.I.
- een verband tussen de kostenepisodes (bijvoorbeeld een ziekenhuisopname) en de toekenning van het Omnio-statuut.

In deze studie is ook onderzocht of er verbanden kunnen worden gelegd tussen de MAF, het Omnio-statuut en het forfait voor chronisch zieken, ten opzichte van de doelgroepen die daadwerkelijk worden bereikt en de efficiëntie van de dekking, wat pistes zou kunnen opleveren voor een administratieve vereenvoudiging en verbetering van de toegang tot die rechten. De resultaten van de studie worden evenwel niet verwacht vóór het 2^e semester van 2010.

In 2009 heeft het RIZIV zich, in het kader van de uitwerking van een eenvoudiger en meer toegankelijk Omnio-statuut, ertoe verbonden in samenwerking met de V.I. een exhaustieve lijst op te stellen van de problemen met de huidige toepassing van het Omnio-statuut en de voorkeurregeling, bijvoorbeeld problemen wat betreft het inkomenstype dat in aanmerking wordt genomen, de gezinsamenstelling en de referentieperiode voor het inkomen.

Een 1^e taak van de werkgroep Verzekeraarbaarheid van het RIZIV bestaat erin overgangvoorstellen te formuleren met het oog op een zekere vereenvoudiging van de toekenning van het Omnio-statuut. Sommige voorstellen hebben tot doel het administratieve beheer van het Omnio-statuut te vereenvoudigen zonder echt iets te veranderen aan de administratieve stappen die de verzekerde moet zetten om het statuut te verkrijgen.⁶³

Voor die verbetering wordt gedacht aan de volgende pistes: wijzigen van de controleprocedures in het kader van de opening van het recht op het Omnio-statuut, met onder meer het schrappen van de verplichting om het aanslagbiljet te bezorgen aangezien die handeling van de sociaal verzekerde niet echt het verhoopte resultaat oplevert doordat de V.I. het document te laat ontvangt, of de opheffing van de toepassing van de indicatoren die zeer moeilijk te identificeren zijn, en de vereenvoudiging van de regels voor de opening van het recht op het Omnio-statuut en de afsluiting ervan ingeval de gezinsamenstelling wijzigt.

Tijdens de overlegvergaderingen met de verschillende actoren die bij de problematiek rond de automatische toekenning van het Omnio-statuut zijn betrokken, is vastgesteld dat de automatische toekenning van het Omnio-statuut om tal van technische en praktische redenen onuitvoerbaar is. Daarom heeft de ministerraad op 15 mei 2009 beslist om in plaats daarvan de Omnio- en BIM-statuten samen te voegen en daarbij de wetgeving betreffende de klassieke verhoogde tegemoetkoming als referentie te nemen.

63. - Notulen van de WGV van 15.01.2009, p. 4.

- Nota WGV 2008/15 2e add. van 09.02.2009 betreffende het Omnio-statuut – Vereenvoudiging en hervorming – Plan chronisch zieken. Eerste voorstellen.

- Nota WGV 2009/24 van 16.07.2009 betreffende de hervorming van het Omnio-statuut.

- Vraag nr. 99 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Mia De Schampelaere, daterende van 14.01.2009, aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in verband met het Omnio-statuut - Vergemakelijking toegang (MV 7792). Antwoord van 30.01.2009, Schriftelijke vragen en antwoorden, QRVA 52 47, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 02.02.2009, pp. 34-36.

- Vraag nr. 38 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Mia De Schampelaere, daterende van 14.01.2009, aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in verband met het Omnio-statuut (MV 6699). Antwoord van 27.04.2009, Schriftelijke vragen en antwoorden, QRVA 52 60, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 30.04.2009, pp. 106-108.

- Vraag om uitleg van de heer Patrick Vankrunkelsven aan de vice-eerste minister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding over het "Omnio-statuut" (nr. 4-832), Hand. Sen., Plenaire vergaderingen, 4-69, gewone zitting 2008-2009, 26.03.2009, pp. 42-43.

- Gedachtewisseling. Chronische ziekten. Verslag namens de Commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing, uitgebracht door de h. Luc Goutry, Parl. St., DOC 52 2043/001, Kamer Volksvertegenw., zitting 2008-2009, 11.06.2009, p. 4.

De ministerraad heeft tijdens zijn vergadering van 17 juli 2009 de werkgroep Verzekeraarbaarheid ermee belast concrete voorstellen uit te werken met betrekking tot die grondige hervorming. De discussies tussen de verschillende actoren over de evolutie van de klassieke verhoogde tegemoetkoming en van het Omnio-statuut zijn nog aan de gang.

5. Conclusie

Met de invoering van het Omnio-statuut en de voorgestelde hervormingen wil men de strijd aanbinden met socio-economische ongelijkheid, vermijden dat economisch kwetsbare personen van het gezondheidszorgsysteem worden uitgesloten en de werkloosheidsvallen vermijden.

Rekening houdende met het lage aantal rechthebbenden kan men zich afvragen of het Omnio-statuut een antwoord kan bieden op de problemen met de toegang tot de geneeskundige verzorging die te maken hebben met socio-economische ongelijkheid.

Met de creatie van het Omnio-statuut wil men de onkosten voor de sociaal verzekerde onmiddellijk verminderen en zo komaf maken met financiële obstakels die ervoor zorgen dat gezinnen met een bescheiden of een gemiddeld inkomen geen toegang hebben tot geneeskundige verzorging doordat zij niet in staat zijn onverwachte medische facturen te betalen, ondanks de tegemoetkoming door de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

In dat opzicht vullen de MAF en het Omnio-statuut elkaar aan, aangezien in de ene regeling een tegemoetkoming wordt toegekend voor de uitgaven en in de andere achteraf als het drempelbedrag van de remgelden is bereikt.

De maatregelen die zijn genomen om de toegang tot de geneeskundige verzorging te verbeteren, kunnen eveneens op structurele obstakels stoten, waardoor het aantal aanvragen van potentiële kandidaten wordt beperkt.

In het kader van het Omnio-statuut zijn zowel door de V.I. als door het RIZIV en de verschillende sociale actoren tal van inspanningen geleverd om de potentiële rechthebbenden te informeren en te sensibiliseren.

De vele administratieve stappen die de sociaal verzekerden moeten zetten om hun recht te laten gelden en het naast elkaar bestaan van systemen zoals MAF, RVV en Omnio, met hun complexe maar complementaire beheer, belemmeren in grote mate de vlotte werking van het systeem.

Alle betrokken actoren zijn het er overigens over eens dat het Omnio-statuut moet worden vereenvoudigd.

Door de technische en praktische problemen met de uitvoerbaarheid ervan blijkt het administratief onmogelijk om over te gaan tot een automatisering van het recht, wat de toekenning van het Omnio-statuut aan de betrokkenen zou hebben vergemakkelijkt en het systeem minder stigmatiserend zou hebben gemaakt voor de rechthebbenden die het moeilijk hebben om toe te geven dat hun inkomsten zo laag zijn.

Via een structurele hervorming zouden de toepassingsvoorwaarden met betrekking tot het nieuwe statuut worden vereenvoudigd, waardoor V.I. en andere sociale actoren de sociaal verzekerden beter kunnen bijstaan bij het indienen van hun aanvraag, zouden de verschillende doelgroepen gemakkelijker hun rechten laten gelden en zou het Omnio-statuut in de huidige socio-economische situatie ten volle zijn rol kunnen spelen als efficiënte maatregel voor een financiële toegankelijkheid van de geneeskundige verzorging.

Met het oog op transparantie en om ervoor te zorgen dat de verantwoorde toekenning van de verhoogde tegemoetkoming in overeenstemming is met de sociale en economische situatie van de sociaal verzekerden zou het oorspronkelijke voorstel van de volledige overname van de verhoogde tegemoetkoming door het Omnio-statuut kunnen worden vervangen door een van de pistes die erin bestond om de klassieke tegemoetkoming uit te breiden tot de potentiële rechthebbenden op het Omnio-statuut. De uiteindelijke toekomst van het Omnio-statuut hangt af van wat zal worden beslist nadat de huidige discussies zijn afgerond.

